Ч. [illegible] (14.702). Львів, пятниця 23. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Маркіянове Свято на Білій Горі.

Золочівський Громадянський Комітет для вшанування памяти Пробудителя Галицької Землі — Маркіяна Шашкевича, доводить оцим до відома українського громадянства, що цьогорічне традиційне Свято на Білій Горі біля Підлися відбудеться невідклично 1. серпня й матиме, з приводу 100-ліття появи „Русалки Дністрової", характер всекраєвого ювилейного свята. Намічені Комітетом програмові рямки цьогорічного святкування ювилейних роковин галицького літературного відродження не відбігатимуть засадничо від устійнених та освячених традицією форм щорічних Маркіянових днів. Тимто релігійно-національний характер Маркіянового Свята з минулих літ творити буде істотний момент і цьогорічного Свята, що зачнеться в 9-ій год. ранку торжественною Богослужбою у стіп Маркіянового Хреста. По Службі Божій буде Поминальне Богослуження на могилі Невідомого Стрільця. У часі Богослужень співатиме хор питомців Богословської Академії зі Львова. Завершенням цієї частини програми Свята буде, якщо прийде на це своєчасний дозвіл влади, святочне відслонення вміщеної на підмурівці памятника пропамятної таблиці з приводу століття „Русалки Дністрової".

Другу частину Свята, що зачнеться по годинній перерві, творитимуть: промова відпоручника Т-ва ім. М. Шашкевича в Золочеві, продукції збірних хорів і трубних орхестр, масові вправи сокільських гнізд, народні танки, хороводи, тощо.

Передбачуючи масовий приїзд на Білу Гору учасників з цілого краю, Комітет взиває цією дорогою всіх, що туди вибираються, взяти участь у Святі в зорганізованих, суцільних групах за місцевостями й повітами, щоб не утруднювати Комітетові і впорядчикам вдержати конечний порядок і спокій. Вшановуючи столітній ювилей нашого національно-літературного відродження, мусимо подбати й доложити всіх старань, щоб Маркіянове Свято випало під кожним оглядом величаво й достойно, як одна велика манифестація наших національних почувань та духової зрілости.

Комітет.

*

Комітет прогульки чит. „Просвіти" й „Сокола" IV. на Личакові на Білу Гору в Підлисі повідомляє, що Дирекція Залізниць не дала згаданій прогульці 75 проц. залізничої знижки, тільки 50 проц., і тому кошти переїзду будуть 3.50 зол. від особи, а не 2.— зол. як це у вчорашньому комунікаті коміте[т] помилково подав.

Стріли спільника атентатчика.

ДАЛЬШІ РЕВЕЛЯЦІЇ У ЗВЯЗКУ З АТЕНТАТОМ НА ПОЛК. КОЦА.

В атентаті на полк. А. Коца брало участь найменше дві особи. Виявилося, що коло год. 10-ої вечором сусіди полк. А. Коца п-ство Дзядулевичі, слухаючи радія, почули нагальну гавкітню псів від піскових надм, що прилягають до городу віллі полк. Коца. Мабуть там був хтось чужий. Опісля прийшов вибух і знову тишина, що її нарушила нагальна гавкітня псів і несподіваний гук стрілу. Овочевого саду п. Дзядулевичів береже перед злодіями 17-літній хлопець. Кільканацять хвилин по вибусі бомби пси побігли до живоплоту і почали нагально гавкати. В живоплоті щось зашелестіло. Тому хлопець, який побіг за псами, запитав: Хто там? Тоді цей невідомий стрілив, мабуть з револьвера, у напрямі хлопця. Гавкітня псів і стріл кажуть здогадуватися, що атентатчик не був сам. Один лише закладав бомбу, а недалеко нього був спільник або спільники, що по вибусі бомби втікли попри сад на поле і на шосу. Здогадуються, що спільник атентатчика задумував по успішнім атентаті війти до віллі полк. Коца й ушкодити телефон, щоби припізнити погоню. Сподівався, що вілля опустіє, бо всі побіжать до брами на рятунок

БОМБА ВІЙСЬКОВОГО ТИПУ

„Експрес Поранни" пише, що атентатчик мав у Сьвідрах Малих бомбу військового типу, себто т. зв. міну. Це устійнила експертиза на основі відломків бомби, що їх найшли на місці атентату і в тілі атентатчика. Подібного типу саперської міни вживають до висаджування залізничих тунелів, сховів та інших обектів.

Атентатчик знав дуже добре спосіб життя полк. Коца й орієнтувався знаменито у звичаях його служби. Знав теж, що недалеко віллі полк. Коца ходить поліцай. Він стежив завжди на шосі перед виїздом полк. Коца. Отже атентатчик мусів закопати бомбу перед брамою в кількох хвилинах після відходу поліцая від віллі. Раніше не можна було помістити бомби, бо поліцай переходив брамою і міг швидше пригспішити вибух. І дійсно коло год. 10-ої вечором поліцай Пеньковський пішов на обхід дороги. Атентатчик лежав тоді в бульбі. Використав відхід поліцая і з поспіхом почав закопувати руками бомбу у брамі. Вказує на це земля, що її найшли за нігтями пальців атентатчика. Вигребуючи руками яму атентатчик стрінув несподівану перешкоду — дернину. Виявилося, що огородник полк. Коца засіяв траву перед брамою, щоби влекшити переїзд самоходу. Посуха і вітер знищили траву, а вітер присипав її піском. Ця перешкода припізнила працю атентатчика. Він мабуть спішився і несподівано натиснув міну. Можливе теж, що вже засипував її і тоді нарушив. У кожному випадку атентатчик нахилився головою над міною і тому вибух змасакрував її зовсім та відорвав руку, якою працював коло міни. На силу вибуху вказує найкраще той факт, що кусники одіння атентатчика вбилися в деревляну огорожу майже на 2 цм., а кусники долоні найдено у віддалі 60 м. від брами.

Компартія УССР толерувала контрреволюцію.

Совітська преса гостро атакує центральний комітет комуністичної партії УССР, закидуючи йому політичну сліпоту, нездарність, вплив чужих елементів і т. п. „Правда" попросту закидує, що

> центральний комітет КП(б)У підтримує ворогів совітської влади;

він укриває їхні провини та ратує їх від [к]ар, висилаючи на провінцію та на відповідальні становища. У київському радієвому комітеті толерував центр. комітет „троцьківського шпигуна" Долгіна і „фашиста" Рашмаділова, що після комунікату про розстріл Тугачевського подали в радіовисилці жалібну музику. Мабуть центральному комітетові КП(б)У загрожують поважні репресії (АТЕ).

Національне й обрядове обличчя

українського міщанства.

Львів, 22. липня 1937.

В місяці червні появились на сторінках „Діла" 3 статті про українське міщанство. Автором двох із них був п. Гр. Марусин та одної — п. А. Чернецький*).

Факти, що їх навели оба автори, є дійсно дуже сумні. Колиб не спроба п. Чернецького, що сам вийшов із міщанського середовища в Бережанах, увійти глибше в суть річи та насвітлити причини такого стану річи, то читач статтей п. Марусина міг би дійти до дуже прикрих висновків, що билиб наше міщанство, себто купців, ремісників і промисловців, та ріжних дрібних підприємців, не тільки тих, що вже віджили чи доживають своє, але також тих, що діють тепер чи будуть діяти в нашому житті, спираючи свою станову працю здебільша на господарському дозріванні українського громадянства.

П. Марусин обвинувачує наше міщанство у **національній і релігійній байдужности, ба навіть зраді**, подаючи доволі численний реєстр несвідомих слабих чи безхарактерних одиниць, відомих йому зблизька. Всі вони були чи є жонаті з польками, ведуть свої доми по польськи, читають ріжні „Веки" й „Експреси", а якщо мають діти, то виховують їх так, що ці діти пропадають для української нації, а часто і для греко-католицького обряду. В той спосіб — буває — майно, що його призбирали міщани (як купці чи інші підприємці), нерідко завдяки підтримці українських громадян, переходить раз на все в чужі руки і замісць, щоб наша нація збагачувалась, збагачуються наші сусіди...

Реєстр п. Марусина живий і трагічний. До глибини переймає така напр. жахлива картина: Вмирає старець-міщанин і хоче в останній хвилині записати своє майно (вартости 50.000) на будову церкви. Був у ній 30 років старшим братом. Кличе він свого сусіду й автора, п. Марусина, щоб виготовити завіщання. Та про ці заміри довідуються його діти, син і доня, що перейшли вже на латинський обряд. Прибігають, підносять крик і діло пропало...

Таких образків подає п. Марусин більше. Буває, що гра йде не про 50.000 золотих, а навіть про цілий міліон, що по смерти залишається у спадщині жінці чи дітям, що не належать до нашої нації.

Сумні ці речі. Але зібрати їх і поставити перед очі громадянства, як жорстоку ілюстрацію нашої недавньої і теперішньої дійсности — це мало! А коли ще тут і там вплетений у статтю необережний натяк на те, кого — мовляв — ми нераз підтримуємо, купуючи в українській крам-

*) Гр. Марусин: Чи маємо багато потіхи з наших міщан („Діло" ч. 122) і Колишнє наше міщанство і теперішнє („Діло" ч. 128) та А. Чернецький: Чому ми мали слабий вплив на наше міщанство („Діло" ч. 131).

ниці чи український виріб, або ватрудіюючи українського ремісника чи підприємця, — то **це таки зовсім зле.** Воно тоді мимохіть **ослаблює господарський патріотизм** серед читачів-громадян, цей патріотизм, якого нам саме тепер найбільше плекати треба, на якому хочемо угрунтувати наше господарське відродження.

І тому добре зробив п. А. Чернецький, видвигаючи **рівнобіжне обвинувачення нашої інтелігенції,** зокрема духовенства, за його байдужість до нашого міщанства, що в великій мірі причинилось і причиняється до наших національних втрат у міщанському середовищі.

На жаль не маємо місця на те, щоб пригадувати ширше зміст тієї статті п. Чернецького. Автор слушно підкреслює, що ми **надто мало уваги присвячували міщанству.** Чи то йде про науку, публіцистику чи літературу, чи йде про Парлямектарну Репрезентацію в старій Австрії („не зміла знайти компромісу між потребами міста і села"), про професорів чи священиків („вміла праця пароха могла міщан навернути до нашої нації, як свідомих її членів"), скрізь було нерозуміння ролі міщанина. Для всіх них фетишом був селянин, а українська нація — це був „хлоп і поп".

П. Чернецький більшу половину своєї статті присвятив відносинам у Бережанах. Ось невеличкий уривок з його згадки недавно-минулого:

Тямлю, що за моїх студентських часів у Бережанах були українські крамниці (Власюк, Шкірпан, Юзвинський) та їх **ніхто не підтримував, ніхто не скликував міщан на нараду, щоб представити їм вагу своєї торговлі.** А скільо таких нарад відбув польський парох Солецький, або організатор польського міщанства Ст. Вишневський! Фінансові інтереси міщанства обслуговувала у нас довгі літа єдина польська „Каса Залічкова".

Жаль тільки, що п. Чернецький скінчив свою статтю на часах передвоєнних. **Теперішність** дає також чимало матеріялу для тези, що наша світська і духовна інтелігенція **все ще далека від правильного розуміння ролі і ваги рідного міщанства.** Колиб проаналізувати хоч би суть т. зв. „кооперативно-приватницького антагонізму" чи факт сильної, майже виключної концентрації української інтелігенції в кооперативному таборі, то можна найти чимало залишків питомого нам раніше „фетишування" села і селян. Загляньте до міщанських організацій, до „Зорі" чи до нашого Союзу У. Купців. Як важко там за прелегента, за живий звязок з широкими кругами нашої світської і духовної інтелігенції! Який це контраст до того, що діється в сусідів, де є намагання перетворити „третій стан" (назва міщанства) на стан перший (з промови воєводи Білика на травневій інтронізації куркового короля у Львові), де публична опінія дорожить своїм міщанством, де інтелігенція бере активну участь в його організаційному житті, творить безліч кас безвідсоткового кредиту (світських і при парохіях), засоблюючи ці каси жертвенним грошем і т. і... А в нашому положенні треба двічі і тричі більше заходів для збереження національного й обрядового обличчя нашого міщанства, над якого зміною працює безупинно чуже міське середовище, вся т.зв. „міська культура" та всі круті ходи безлічі асимілаторів.

Правда — українські міщанські організації тепер куди сильніші, ніж це було до війни. В їх громадському кліматі гартується тип нового нашого міщанина, свідомого під національним і релігійним оглядом, в їх товариській атмосфері зживаються міщанські родини, звільнюючись зпід впливу „сусідських" родин, зживаються молоді люди, що зменшує загрозу подружжя з чужинками, тощо. Та цей стан був би куди кращий, колиб дбайливість за національне й обрядове обличчя нашого міщанина проявлялася в масі української світської і духовної інтелігенції так, як цього вимагає вага міщанства для української нації тепер і в майбутньому.

В. Несторович.

Михайло Ржепецький

нотар у Новім Торзі
член Ради Нотар.

по довгих і тяжких терпіннях, принявши Найсв. Тайни, помер 16. липня 1937 р., проживши 61 літ.

Похоронні обряди відбулися в дому жалоби у Новім Торзі дня 18-го липня п. р. в год. 16-ій, про що повідомляють опечалені

Сестра і Брат.

Москва не виреклася плянів світової революції.

Варшавський консервативний „Час" з 22. п. м. (ч. 198) помістив передову статтю п. н. „Пляни світової революції", пера відомого журналіста інж. Н. Басехеса, кореспондента багатьох часописів, якого недавно видалили з Москви за вірне освітлювання правдивого положення в СССР. Автор обговорює політичні потягнення Сталіна в останньому часі з єдиною метою: здійснити широко розбудовані пляни світової революції. Тому подаємо хід думок цієї прецікавої статті, а деякі місця в буквальному перекладі.

В останніх роках — каже автор — поширювано думки, що Москва зрезиґнувала зі світової революції і поволи переміняється в нормальну державу. За тим промовляли такі познаки: зріст націоналістичних настроїв у СССР і пропаганда багатомовного державного націоналізму, що в останніх роках дістав печать російського націоналізму. Великий російський нарід проклямовано першим між рівними (primus inter pares) поміж народами СССР, осередком сили, що кермує державою і в значінню політичнім і культурнім. Дальшими симптомами повороту СССР до нормальних буржуазних умовин було скасування рівних платень, наскрізь суперечне з „клясовими" засадами і новою конституцією, що формально признає громадянам рівні права. Тому оптимісти заговорили про ослаблення експансивної сили большевицької ідеї світової революції.

Цей погляд наскрізь фальшивий. Всі ці явища в СССР звернені в одпім напрямі, а саме **якнайбільше зміцнити силу удару совітського центру світової революції.** Тут скривається основна ріжниця між ленінізмом і сталінізмом. Ленін запевняв, що хоч світова революція неминуча, одначе вона повинна вийти від кожного народу. Тому не відповів навіть на пропозицію Беля Куна після оголошення комуністичної республики на Мадярщині у справі заключення зачіпно-відпорного союзу, щоби здобути таким чином моральну піддержку. Далі Ленін запевняв, що якщо в Европі вибухне большевицька революція, совітська Росія буде лише одною з провінцій майбутньої, всесвітньої совітської держави. Тоді теж роля Росії у світовій революції буде другорядною.

Зате Сталін думає зовсім інакше. На його думку Москва є вже нині духовим центром світа, в майбутньому буде столицею світа. Червона площа і мавзолей Леніна має бути центром світа. Тому пропаганда в СССР намагається піднести почуття власної вартости мас, уважаючи це осередком у майбутній революційній боротьбі; робить це підсилюванням совітського шовінізму, а обнижуванням словом і друком цілої решти світа. В цьому то процесі мусіло впасти значіння комінтерну, що у своїх початках був подуманий як майбутній федераційний світовий совітський уряд, якому підлягала би російська партія. Тимчасом підчас боротьби Сталіна з опозицією Бухаріна в 1928. р. говорено зовсім публично, що комінтерн мусить стосуватися до доручень російської партії. Спадок третього інтернаціоналу до ролі малої тайної канцелярії Совітів мусів дійсно викликати найгострішу опозицію саме між закордонними комуністами у Москві. Тут початок масових арештувань закордонних комуністів у Совітах, розчарування комуністичних провідників секцій ін-

---

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Ф. АЛЯХНОВІЧ 17

7 літ на Соловках.

Як місця зустрічі у літі служили кущі соловецького лісу, в зимі найріжнородніші приміщення-скритки, що їх віднаймали на швидку руку від тих, що з нагоди свого уряду мали до них доступ. Отже фірмани приймали „закохані" пари у стайнях на соломі, нічний сторож відступав за оплатою свою будку-сторожівку, театральний реквізитор давав азиль у реквізиторні. Бувало, що жінка-командант „жен-роти" облекшувала іноді стрічі з мужчинами жінкам, що були під її доглядом, очевидно черпаючи з цього користі. Бували випадки, що проворні й відважні мужчини пролазили крізь вікна „жен-роти" до середини бараку, щоб там перебути ніч при своїй „коханій"... на спільних причах, ризикуючи, що нічна стежа приловить закоханих... на гарячому.

Крім проституції розвивалося теж і сутенерство. Це не означає, що сутенер був оборонцем і опікуном своєї кормительки — перед ким і перед чим мав би її боронити і яким чином? — але був просто потребою її серця.

Жінка, що мала кількох любовників, або, як їх називали у соловецькім жарґоні „хахалів", які давали чи то грошеві дари, чи харчеві, або протеґували жінку, облекшуючи їй дістати легшу працю — така жінка хотіла одночасно мужчини, якому могла би віддатися безкорисно, з яким моглаб поділитися турботами свого буденного життя, виплакати траґедію жертви, киненої на поталу гієн. Такого потішителя — при величезній перевазі мужчин знайти не важко і з тим вибраним свого серця ділилася жінка тим, що діставала від принагідних хахалів за продані любовні розкоші.

Мало цього...

Тут моє перо на хвилину зупиняється. Боюся, що читач не повірить у те, що напишу — до тієї міри це таке жахливе. А всежтаки це факт, ще й до того не єдиний.

Жінки, що мали немовлята, діставали додатковий „пайок" (харчеву пайку) на дитину у формі невеликої скількости цукру, дрібки молока, кусника сірого хліба. Отже жінки віддавали своїм „хахалам" цю призначену для дитини пайку харчів, а немовля... смоктало цілий день умочений у слині кусник чорного хліба.

Для дітей старших понад 1 рік уладжений був в окремім, охайнім будинку в лісі захист. Якщо дозволяли умовини, совітська влада намагалася відповідно піклуватися дітьми. Етап няньок, яким доручували опіку над тим дробом, рекрутувався з поміж увязнених жінок. Влада заглядала часто до захисту і пильнувала, щоб дітям не ділася кривда. Коли харчева ситуація на Соловках була трохи краща, кормили дітей рижом, молоком, давали доволі цукру, до кухні доставляли навіть білу пшеничну муку. Одначе адміністрація табору змінилася до тієї міри, на гірше, що дитячий харч мало чим ріжниться від харчу для старших, що його головним складником є солена риба.

Бувало, що жінка обмежовувалася до зносин з одним мужчиною. Характеристичною прикметою тих зносин була їх короткотривалість. Коли про такі зносини довідалася влада таку пару звичайно розділювали, переносили його або її на інший острів. Кілька сліз при розлуці (найчастіше на завжди!) і — він шукав собі іншої „потішительки", вона іншого „хахала".

„Жен-рота" займала поверховий деревляний будинок поза мурами „Кремлю" на краю цвинтаря. У роках 1927—30 екзекуції відбувалися звичайно сумерком на цвинтарі. Тоді мешканки „жен-роти" гасили у своїм бараці всі світла і крізь вікна приглядалися екзекуції, які відбувалася при світлі ліхтарок на цвинтарі.

Одного разу (1930 р.) серед призначених на смерть був б. чекіст С., „хахал" пані П., колишній управитель лісових робіт на Соловках, якого засудили на розстріл за службові зловживання. Пані П. (кажучи в скобках — перед революцією жінка міліонера, російського фабриканта) крізь вікно своєї келії, разом із товаришками приглядалася екзекуції, що опodалік відбувалася. Очевидно — дементи, спазми, омлівня, ратунок...

тернаціоналу і винищування їх російською політицією. Для Леніна комінтерн був інструментом зревольтувати світ, для Сталіна тим самим є червона армія та її запілля. Ленін дискутував би з іншими Ленінами: німецькими, французькими чи англійськими, але Сталін не терпить ніяких богів побіч себе. Сталін зрезигнував би радше зі світової революції, ніж стерпів би, щоби між якимсь народом повстав революційний провідник. І саме тому, що **Сталін хоче робити світову революцію своєю червоною армією, а не міжнародніми силами, можна вияснити цілу внутрішню політику останніх років.** А що армія потребує багатих суспільних сил, Сталін намагається, шляхом деяких внутрішніх концесій, зорганізувати коло цієї армії всі совітські народи. Заключує або бодай намагається заключити мир з іншими клясами, нпр. селянами, зносить рівні винагороди і вводить **буржуазні форми життя, щоби привязати до себе провідну верству, себто клясу урядовців. У компромісі зі селянами іде так далеко, як лише позволяє структура совітської держави. Селянин не сміє стати незалежною клясою від центрального уряду, ні під господарським, ні тим менше політичним оглядом, ані теж компроміс не може змінити форм організації хліборобства у державі.**

Віра большевика — а Сталін є і залишиться большевиком, хоч зовсім іншого типу ніж Ленін — у світову революцію є непорушна і Сталін бачить своє завдання не лише у приспішенні світової революції, але також в оминенні при допомозі червоної армії, повстанні іншої совітської держави, що конкурувала би з російськими Совітами. Росія хоче зробити світову революцію, а росіяни хочуть бути для цілого світа учителями соціялістичної будови. Тому совітська дипльоматія, що є на службі великої програми світової революції, намагається не допустити в ніякому випадку, щоби Совітів втягнено до зовнішньої війни, що змусила би совітську державу до внутрішньої зміни. Вона оброблює теж закордонну опінію прихильно до Росії. Це друге завдання покищо відложено і тому такі безоглядні були кроки проти опозиції без огляду на опінію світа. Те, що тепер підготовляється у Совітах, має принести пропагандові овочі щойно за кілька років. Сталінівська конституція має бути за кілька років перед рештою світа „Патьомкінівським селом“ совіт. демократії. Тепер з поспіхом переводиться повну ізоляцію Совітів, щоби за кілька років можна було тим краще представити це „Патьомкінівське село“. За кілька років Европа забуде про ізоляційну кампанію Совітів і про мету, для якої її переведено, зате по переведенні ізоляції зорганізується власну інформаційну систему, що буде показувати решті світа міражі щасливої демократичної совітської держави. Ця програма випливає з широко розбудованих плянів зревольтування світа.

Два тижні пізніше пані П. потішила себе по втраті. Новий „зав“ заступив свого попередника.

Чесне життя ведуть тільки уломні, каліки і старі баби.

Поширена проституція дає у висліді сильне збільшення венерично хорих. Особи, що стоять близько санітарних справ табору, заявляють, що коло 80 відсотків жінок нездужає на ріжні венеричні схорінія. З цього числа ледви половина шукає лікарської помочі. Автім найбільшою перешкодою у боротьбі з венеричними недугами є недостача лікувальних засобів.

Ціле життя табору пливе під знагидкою московського проклону. Кленуть, пробудившись із сну, кленуть, ідучи до праці, вертаючи з праці, кленуть вистоюючи в черзі вичікуючи обіду, кленуть із радости, суму, кленуть при кожній життєвій нагоді. Одначе таких вирафінованих проклонів, які лунають між стінами „жен-роти“, рідко коли можна почути в мужеських сотнях. Жінка завжди і всюди відзначається більшою сварливістю ніж мужчина, у свої проклони вкладає деяку смакувальність, насолоджується цими словами. Коли мужчина клене, так сказатиб більше відрухово, несвідомо, не призадумуючись у зміст викиненого проклону...

Кримінальний чинник витискає на жінках сильніше пятно, як на мужчинах. Жінка, пробуваючи на Соловках, деправується куди швидше, між мужчина. (Продовження буде).

Закарпаття.

ЗІЗД МОСКВОФІЛЬСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

Дня 3. липня ц. р. відбувся в Мукачеві в салі Городського кіна конгрес москвофільського „Учительського Товариства“. Голова т-ва В. Шпеник, оголосив, що в салі є всіх учасників 924. Кільки було з того вчителів — не знаємо, бо на салі були й гості, єпископ Дамаскин, члени православної капітули, шкільні діти, привезені вчителем Гузеєним, учні гімназії та вчит. семінарії, а вкінці вчителі всіх народностей, які служать при війську.

Найважнішою рисою зїзду — ненависть проти українців і нарікання на них. Ця риса пробивалася майже у всіх промовців. Отже в Шпеника, д-ра Фенцика, д-ра Камінського, посла Бродія, д-ра Гомічкова, д-ра Вергуна, д-ра Геровського й т. д. Протестували проти української мови (Шпеник): протестували проти українців, що загалом живуть на світі (д-р Камінський), протестували проти назви Україна (д-р Фенцик), протестували проти українців-зрадників славянства (д-р Гомічков), протестували проти Василіянської гімназії, протестували проти того, що Шкільний Відділ закупив до шкільних бібліотек „Альманах українських письменників“. Протестували проти українців і доказували, що населення Підк. Руси чистокровне московське. Це все з таким запалом, що навіть „Русскій Народный Голос“ пише, що забагато часу забрали „привычные и всѣм извѣстные выпады против украинцев, или доказательства русскости... рускаго народа“.

При тому всьому **всі говорили й промовляли по... українськи.** „По русски“ промовляли тільки д-р Геровський, д-р Вергун і студент Попович. Д-р Геровський прочитав виклад „Праисхожденіе і історія рускава літературнава языка. В часі того викладу багато вийшло із салі, інші розмовляли, нудилися. Мало розуміли. Коли взяти під увагу ту всю ненависть, голошену проти українців і ті всі фрази, голошені в обороні „русскости“ та цілковитий брак заінтересування, коли тим самим людям приходиться вислухати „русскій“ виклад — то дістаємо враження великої порожнечі, фальшу й штучности ідеї „русскости“ на Підкарп. Русі.

(„У. Слово)

ЗА ОКЕАНОМ.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ЗАЯВЛЯЄ ВІРНІСТЬ БОГУ Й БАТЬКІВЩИНІ.

Чотириста молодих українських католицьких хлопців і дівчат, що зібралися з 25 ріжних місцевостей Америки й Канади в Бофальо, Н. Й., 5. і 6. червня, заявили свою вірність Українській Католицькій Церкві і Батьківщині.

Зїзд відбувся з рамени Ліги Української Католицької Молоді і був приготований місцевим комітетом. Комітет складався з представників довколишніх українських католицьких товариств молоді.

У дводенну програму входили Служба Божа, сповідь, св. Причастя, спільне снідання, засідання, забави і бенкет полученний з балем в одним з найбільших боффалівських готелів. Зборами проводила Ева Піддубчишин, предсідниця У. К. Л. М., три секретарки писали протокол. (Між ними була одна канадійка з Торонто, пна Ф. Голенц).

Збори велися по англійськи і всі реферати виголошено в тій мові.

Після рефератів була жива дискусія. Особливо цікаві були запити й відповіди в подружніх справах.

Предсідник „Братств Українських Католиків у Канаді“ п. Михайло Шкура виголосив коротку промову по українськи, на яку відповіла предсідниця також по українськи.

Відтак пні Піддубчишин виголосила поклик до молоді, все й всюди і у всіх обставинах тримається своєї католицької церкви і української народности. Вкінці принято відповідні резолюції й відспіванням „Ще не вмерла Україна“ і гимну Ліги закінчено засідання.

В неділю вечером зібралась молодь на бенкет до готелю Ляфает. Було приявних чотири сотні. Єпископ Богачевський виголосив коротку ядерну промову, яку зібрані приймили рясними оплесками. Потім виголосив мову про Католицьку Акцію Впр. О. Едмонт Брітт, канцлер боффалівської дієцезії. Він передав також благословення єпископа Даффі.

Опісля виголосив довшу промову д-р Льонгін Цегельський на тему „Американська молодь і Україна“.

В імені Л. У. К. М. промовила по українськи пні Піддубчишин.

На бенкеті прочитано також привіти, надіслані на зїзд. Між ними було благословення св. Отця і благословення Апостольського Делегата у Вашингтоні, і багато інших привітів.

По бенкеті були танці. Довго в ніч забавлялась молодь.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ФАРМЕРСЬКИЙ КОНГРЕС В КАНАДІ.

Коло 3.000 українців зібралось на отворення першого Українського Католицького Фармерського Конгресу в місточку Вайта, в південно-східній Манітобі. В місточку тім ще ніколи не було такого здвигу народу. Українські фармери цієї околиці добре записалися. Навіть з подальших сторін прибули вони разом із жінками й дітьми, щоб бути учасниками цієї небуденної події. Було також велике число гостей з Вінніпегу.

Вже від самого ранку почали прибувати представники й члени довколичних парохій разом із своїми родинами. Впорядкувавшись рядами — з хоругвами, хрестами й образами на переді — парохія за парохією з піснею на устах машерувала до тамошньої церкви, де їх вітали тамошні парохіяни.

Від церкви всі парохії рушили походом на площу коло Народнього Дому на полеву Службу Божу і молебен у намірені Конгресу. В поході взяло участь 2.000 осіб. Приємно було глядіти, як молоді хлопці й дівчата, багато з них у гарних народніх одягах, сміло й гордо йшли напереді з хоругвами. Замітне було й те, що молодь в більшості говорила по українськи. Світливець, який спеціяльно приїхав з Вінніпегу, робив знимки з походу, а відтак із Служби Божої.

ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА НА МОГИЛІ ОТАМАНА Б. ШАШКЕВИЧА В КАНАДІ.

В неділю, 20. червня, рівно два роки після смерти бл. п. старшини Української Армії, Богуслава Шашкевича, відслонено мармуровий памятник на його могилі в Едмонтоні.

Памятник відслонив бувший старшина Української Галицької Армії, сотник Осип Юркевич, виголосивши перед тим коротку вступну промову. Він також прочитав привіти, що наслілись з тої нагоди від гуртків У. С. Г. в Мус Джо, Форт Вілям та від Головної Управи Української Стрілецької Громади в Саскатуні.

Опісля о. Д. Попович ЧСВВ відправив панахиду, а після відправи виголосив дуже гарну й патріотичну проповідь.

Обширний життєпис Покійного та Його заслуги переповів д-р І. Верхомин. На закінчення ще раз промовляв О. Юркевич. Він переповів деякі етапи нашої визвольної боротьби, в якій пок. отаман Шашкевич брав визначну участь, а при кінці проголосив збірку на покриття коштів памятника.

В часі панахиди співав стрілецький хор, зібраний на скору руку. Справді сильне враження викликав сумний спів тої горстки мужчин.

—o—

Завзяті бої під Мадридом.

Авас подає: Ціле вчорашнє передполудне йшли дуже завзяті бої за відтинок „66“ на схід від Віля Нуева де Канада. З обох сторін бились дуже добрі частини. Національні війська стрінули завзятий відпір, позиції переходили по кілька разів з рук до рук; перед вечором залишились там червоні.

Кейпо де Ляно заявляє, що на мадридському фронті національні війська відбили ворожі наступи, здобуваючи кілька большевицьких возів.

Авас потверджує, що національні війська діставши підмогу, пішли вперед і заняли становища, з яких можуть обстрілювати шлях до Ескуріялю. Червоні оминають боїв, уникаючи головно автоматичної зброї. До національних військ зголошується чимало дезертирів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Піддержуймо молодечі пориви наших дітей.

Друкуючи цікаві поміщення Ш. Авторки, вважаємо, що деякі думки можуть викликати дискусію. Радо дамо їй місце. — **Редакція.**

Загально вичувається якийсь хаос у думках на тему освіти наших дітей. Ще поки діти малі, посилається їх утертим шляхом: до народньої, відтак середньої школи. Колиж після іспиту зрілости приходиться рішати: кудою іти, тоді батьки і діти стають безрадно на розпутті, врешті після великої родинньої наради рішають дати доню чи сина „на університет". Значить на фільософію, права, медицину або техніку, а бідніші „на теольогію".

Розважмо на тверезо всі звання чи то студії, яким посвячується наша молодь.

Після скінчення фільософічних студій, молодець засуджений на „хожденіе по мукам", від Анни до Каяфи, — на заходи, які негідні людини з характером. Та вічна жебранина, вічний острах, щоб тільки не наразитись вищій владі, а до цього дволітня дарова практика, без виглядy на прийняття, чи це „певний" хліб для наших дітей? Права не дають теж виглядів „на посаду", хіба даний кандидат прав посвятиться адвокатурі, в якій тепер щораз тісніше й сумніше.

Лікар, який з внутрішнього покликання посвячує себе свому званню, все знайде працю, для лікарів усе ще є чимало місця і булоб ще більше, колиб молоді лікарі захотіли працювати по селах, хоч і наражуючись на звязані з цим прикрощі.

Інжинери всіх категорій мають велике поле до попису і щораз частіше чуємо про їхню діяльність у ріжних фірмах та підприємствах, якщо тільки разом з титулом і знанням іде ініціятивність, меткість та вмілість пристосовувати себе до ринку праці.

Остається ще теольогія, якої на жаль хапаються часто ріжні „недобитки", як останньої дошки рятунку. Одиниці, в яких нема матеріяльної спромоги студіювати, або охоти пробиватися крізь життя, уживають усіх заходів, щоб дістатися на студії, які у майбутності мають дати сяку-таку матеріяльну забезпеку. Не перечу, що є численні одиниці, які йдуть на теольогію з покликання, з побожности і **тільки таких священників нам треба**, щоб своє життя присвятили місійній праці серед народу, щоб були справжніми носіями віри й апостолами морального відродження свого народу.

*

Молодь, вихована у родинах, в яких нема ні крихітки ініціятиви, стає взагалі манекином у руках родичів, не звертає найменшої уваги на те, чи до даного, вибраного батьками звання є в них власні нахили, охота і т. д. Чи з цього звання вони будуть мати який хосен, чи зможуть добути в себе стільки сили, щоб дати щось і для нації?

Якщо батьки заможніші, їхні діти нераз „студіюють" цілими роками, а нераз після десятилітніх студій такі „потіхи" вертаються домів і чекають — на посаду, без ініціятиви власної, без цілі в житті. Чекають, щоб до готової миски найшли їм батьки ще й ложку!

Знаю кількох таких „сороклітніх ананасів", що щей досі не встигли найти для себе пристановища. Очевидно, що бувають неудачники без своєї вини, через трагічний збіг обставин, — але це бувають дуже рідкі випадки.

У противенстві до категорії „споживачів" є інший рід молоді, вихований змалку в атмосфері боротьби за життя і цей рід молоді треба нам безумовно піддержати. Активні, підприємчиві, повні оригінальних поглядів на життя і своє майбутнє звання, бачать довкола себе сотні можливостей праці й розвитку.

Кипуча молодість рветься покинути вузькі рямці шкільної науки, хоче працювати над поглибленням культури й економічним розвоєм нашої нації.

Маючи нагоду розмовляти з цьогорічними матуристами, була я приємно здивована, почувши їхні широкі погляди на життя. Здебільша вони думають дуже практично: хотять працювати в торговлі чи розбудові нашого промислу. Один думає над тим, щоб заснувати фабрику рибних маринат, прийшовши на той задум під впливом якогось репортажного опису годівлі пстругів у полудневій Франції, де є велика годівля пстругів. Інший задумує плекати кріликів „анґора", щоб опісля з їх вовни виробляти всяке зимове білля, светери, шалики і т. д. Ще інший, хоче зорганізувати по селах гарбарні, щоб в цей спосіб шкіра, як продукт села, даючи заробіток місцевому населенню, верталась до нього у формі взуття по дешевій ціні. Я чула ріжні ідеї, звязані з деревним промислом, паперовим, шклярським і т. д. — а все це видумує та придумує наша молодь і наші безробітні інтеліґенти, які примушені створювати щораз нові власні варстати праці маючи замкнений доступ до державних посад.

Знаю і таких, які захоплюються напр. фільмою і то не тільки плятонічно. Вони їдуть до Німеччини студіювати фільму, щоб опісля створити фільмову вирібню у краю. Мусимо створити українську фільму, це наша майбутність і до цього будемо прямувати! Щоб створити її, мусимо вести підготовчу працю, один студіює режисерію, другий операторство, третій декораторство, аджеж один всього не зробить". Інші знову думають, якби „рушити в маси" з мистецькою фотографією...

Коли глянути критично на всі ці мрії й молодечі пориви, мусимо признати, що кожний такий плян має у собі реальні первні: може й багато в ньому наївного, але це не є фантасмаґорії. Здебільша ті пляни моглиб найти реалізацію після фахової калькуляції та добуття капіталу, якого у нас можна найти. Такі нові станиці дають прожиток не тільки даній одиниці, але заробіток рідному робітникові. Вони поглиблюють матеріяльну культуру, зберігають засади гіґієни і т. д.

Роздумуючи над молодечими поривами наших матуристів, прийшло мені на гадку, щоб зорганізувати (шляхом анкет або зїзду заінтересованих осіб) так звані ґрупові студії, значить, щоб більша скількість молоді студіювала зі спільною згори метою, заснувати якесь підприємство чи фабрику. Вкладаючи малі капітали до даного підприємства, моглиб ми створити могутні, незалежні, повні сили спілки.

Мусимо взяти під увагу і виховний чинник такої акції: люди, які боряться з життям, які промишляють безупинно над уліпшенням підприємства, набирають великої внутрішньої сили і тимсамим стають чимраз вартнішими одиницями в господарському житті нації.

Тому слід нам піддержувати молодечий запал наших дітей, щоб могли вони створити те, до чого рветься їхня молода енерґія, підтримана нахилами, журбою за хліб та бажанням праці для себе і народу.

Яр. Мандюкова.

ГІЯКИНТ БРУНЬКА

ТЕЛЄФОН.

Думки наскрізь поділені, чи телефон приніс людям полекшу, чи ні. В кожнім випадку нема сумніву, що телефон грає в нашому сірому житті величезну ролю. Ролю не менше важну, як — скажім — такі установи першої, чи пак буденної потреби: коморник, податковий уряд, чи обезпечальня.

Адже телефонічно можна навіть шлюб узяти — може згодом телефоном можна буде й розвід дістати.

Отже тому, що телефон став нині культурною потребою кожної людини — я замовив для себе телефон, не так під впливом обнижки телефонічних оплат, як незвичайно вимовних та справді важних і важких арґументів моєї жінки.

І від тієї хвилини почалася ціла халепа.

Мій товариш Гикавий мешкав один поверх нище від нас, і коли довідався, що ми заінсталювали собі телефон, прибіг ще цього самого вечора до нас.

— Чи ви памятаєте, що я позичив вам перед двома роками лапку на миші? Тепер ви можете мені зробити вигоду: я хочу телефонувати.

Очевидно ми згодилися і Гикавий получився з якоюсь цукорнею і майже дві години намагався намовити якусь Ніну, щоби пішла з ним до кіна. Але Ніна була мабуть цього вечора дуже занята, бо коли він по двох годинах повісив слухавку, на його лиці малювалася трагічна безнадійність.

Очевидно при цій нагоді мусіли ми вже запросити Гикавого на вечерю

Того вечора пішли ми з жінкою доволі швидко спати перетомлені враженням дня: телефоном, телефонічною розмовою Гикавого з Ніною, його гостиною і т. д. Заснули ми, ясна річ, швидко. Коло півночі прокинулись ми від нечайного галасу. Хтось стукав до дверей. Здавалося, що від сильного й настирливого стукоту двері розлетяться на тріски.

Жінка, що перша пробудилась почала трястися, як у пропасниці, схопивши мене за руку.

— П-пе-тре, встань, по-дивися, хто так до дверей стукає... Може злодії, може...

Я затягнув покривало вище вух, щоб нічого не чути, але моя жінка, яка має дуже геройську вдачу, встромила мені в руки парасолю і скинула з ліжка. Зі страхом почав я шукати у темній кімнаті електричного контакту. Ех, ці електричні контакти, як жінки, щезають тоді коли їх потребуєте і пхаються вам у вічі, коли ви їх зовсім не потребуєте. Перевернувши шафку з книжками, розбивши флякон із квітами, знайшов я вкінці контакт і відчинив двері.

В сінях стояв Гикавий і приємнесенько усміхався.

— Чи ти пригадуєш собі — каже мені — що я перед двома роками позичив вам лапку на ми...

— Хочеш знову до Ніни телефонувати? — питаюсь, замахнувшись другим кінцем парасольки.

— Ти вгадав, серце. З тебе направду догадливий хлопчисько! — каже Гикавий і відсунувши мене набік, увійшов до мешкання та подався просто до телефону. Зрезиґнований пішов я до спальні. Але за хвилинку закликав мене Гикавий:

— Скажи, прошу, що тут робить у тебе число заставничого уряду? Хиба-ж можна телефонічно предмети заставляти?

У заставничім уряді працює сестра моєї жінки, але я відповів люто:

— Перед кількома днями заставили ми наш стінний годинник, отже тепер за кожним разом лучимося зі заставничим урядом, коли хочемо знати котра година. Але дзвони вже раз до своєї Ніни, бо як ні, то тобі голову розвалю!

Минула перша година заки він докликався Ніни.

— Добрий вечір, Ніночко — я хотів тебе спитати...

І тут на доброї пів години занімів. Видно, що на другім кінці дроту почалась проповідь на тему ослів, ідіотів, дурнів і т. д.

Вкінці Гикавий положив слухавку і понуривши голову, як збита собака, пішов не замикаючи навіть дверей.

Я рішив за цю ніч пімститися і коли пополудні озвався телефон від Ніни я відповів:

— Пан Гикавий покищо перешкоджений але замісць нього я можу попросити панну Лялю Прищик, якщо це важна справа! Вона є тепер у нього!

Відповіди я не дочув, тільки в слухавці зашуміло і загуркотіло раптом, якби у проводі грім ударив.

На другий день стрінув я Гикавого на вулиці. Він вертався мабуть від Ніни, бо ліве око набігло синяком, а на правій щоці червоніла плямa подібна до жіночої руки.

Він удавав, що мене не бачить, але коли проходив попри мене, я запримітив ще за правим ухом широку набренілу близну.

Ще цього самого дня я відмовив свій телефонічний апарат.

— — — — — — — — — —

Тепер телефоную від Гикавого, який заінсталював у себе телефон.

—o—

Фільмова сторінка.

Малі початки великих фільмових карієр.

Від давна чваниться Півн. Америка, що більшість її найвизначніших, найбільш успішних та найбагатших громадян було в молодих літах бідаками, які в найважчих життєвих обставинах здобували собі насущний хліб і тільки власною працею, витривалістю та талантом дійшли до фантастичних карієр — політичних, наукових, фінансових чи ін. Майже усі ці Рокфелери чи Едісони, усі ці „королі" промислу чи гроша, були колись продавцями часописів, малими урядовцями тощо. Демократичній Америці подобались — і подобаються по нинішній день — такі успішні й переможні бої з долею і кожний, хто дійшов в Америці до становища, гроша чи слави власною працею, може там бути певний якнайбільшого признання й пошани, без огляду на те, чи він замолоду пас худобу у західних стейтах, чи чистив черевики на вулицях великих міст.

В одній тільки ділянці: фільмовій, щойно від недавна почалась мода признаватися, а то й чванитись „пролетарськими" початками. Ще недавно фільмова реклама відомих зірок, залюбки вишукувала і підчеркувала всякі їх аристократичні звязки — а то й штучно їх фабрикувала — а подружжя зірки з якимсь князем чи графом — дарма, що інколи й зовсім бідним — використовували в демократичній Америці й роздували до меж нечуваної події. Тепер подув інший вітер і американські часописи чимраз більше і частіше розписуються про малі й бідні початки нинішніх великих і багатих фільмових артистів і зірок. Отже довідуємося, що обі некоронований цариці фільми взагалі, а Голівуду зокрема, Грета Гарбо і Марлена Дітріх — обі починали дуже й дуже прозаїчно. Грета Гарбо почала допомагати своїй матері, убогій вдові, утримувати численну родину, вже у дванацятім році життя: вона намилювала лиця клієнтів у сусіда-голяра. В пятнацятім році життя була вона продавцем і потім манекіном у відділі капелюхів у домі мод Фогля у Стокгольмі. Завдяки тій посаді вона попала до фільми: згаданий дім моди використовував для реклями своїх капелюхів фотографію Грети Густафсон (це правдиве прізвище Грети Гарбо) і на неї звернуло увагу шведське фільмове підприємство, яке й заанґажувало Грету.

Марлена Дітріх теж почала як манекін; потім була вона ґерльсом у ревії у Відні. Джанет Гейнор була продавчинею у крамниці з черевиками, але втратила цю блискучу посаду, тому, що постійно спізнювалася вертаючись із лекцій у драматичній школі. Бетті Дейвіс була спершу стенотипісткою, опісля статисткою; Джінґер Роджерс, яка сьогодні чарує усіх своїми танками, коли мала 17 літ, була буфетовою у ресторані. Її нинішній партнер, вічно усміхнений Фред Астер, був продавцем у текстильній крамниці. Ґері Ґрант викликував і захвалював усякі „сензації" поміж будами в Люнапарку на Коні — Айлянд і в той спосіб заробляв кілька долярів тижнево на життя. Кароля Льомбард, наречена Клерка Гейбла, продавала морозиво й солодощі підчас боксерських змагань. Нельсон Едді, один із найпопулярніших фільмових та радієвих співаків Америки, був спершу ковалем, потім телефоністом у тійже фабриці. Нене Раймонд, коли замолоду оправляв книжки як практикант у переплетні, напевно й не думав, що колись стане славновідомим фільмовим „амантом" та мужом чарівної Джанетти Мек Дональд. Так як і не снилось Ґері Куперові, що буде він любимцем жінок усього світа — коли працював ще на фармі як ковбой...

Остання фільма Джейн Гарльов.

Ніхто й не думав у „Метро—Ґольдвін-Маєр", що Джейн Гарльов більше не повернеться до праці, коли вона несподівано захворіла мин. місяця. Ця фірма накручувала саме фільму з Гарльов і Гейблом у головних ролях — „Саратоґа" — і по сорок днях праці залишилося ще тільки вісім до її цілковитого закінчення. Смерть зірки перервала цю працю і унеможливила закінчення фільми. Фірма „Метро" не втратила — матеріяльно — нічого, бо пів міліона долярів, які вона витратила на фільму, її повернуло обезпеченеве товариство. Тепер перероблено зовсім сценар фільми і її будуть накручувати наново з іншою артисткою. Клерк Гейбл гратиме вдруге цю саму ролю.

Померша зірка мала, після „Саратоґи", грати головні ролі у фільмамах: „В старім Шікаго", „Повінь" і „Скажи це морякам...". Остання фільма, з нею накручена в цілости, це „Особиста власність". Її партнером у цій фільмі є Роберт Тейльор.

Ширлей Темпль контра Клерк Гейбл.

Помиляється той, хто думає, що про успіх фільмової зірки рішає її популярність, себто: скількість отримуваних листів, подружих пропозицій і фотографій у часописах та журналах. Хоча й це все не без ваги — всетаки про справжню „вартість" того чи іншого передового фільмового артиста, рішають у Голівуді тільки і єдино цифри доходів, які приносять кінові каси в Америці з тої чи іншої фільми — бо тільки вони є для даного підприємства виразником і мірилом справжньої популярности артиста. Коли лінія касових прибутків підіймається, тоді це є видним знаком, що дана зірка стає чимраз популярнішою; тоді оплачується крутити з тою зіркою якнайбільше фільм, тоді оплачується платити їй чимраз вищі гонорарі. Коли касові прибутки зменшуються, то для підприємця це аж надто зрозуміле: артист вже перестав бути атракцією, вже „не тягне". Тому й залежить кожному визначному фільмовому артистові у Голівуді на тому, щоби „його" фільми подобались якнайбільше, бо тільки це дасть їм перевагу над товаришами.

До артистів, яких фільми дають найбільші касові прибутки в Америці, належать Роберт Гейльор і Клерк Гейбл. Той останній довгий час був на першому, передовому місці у тій статистиці — коли раптом його побила, й то на голову, справді рекордовими цифрами прибутків зі своїх фільмів мала Ширлей Темпль. Про це „суперництво" стали у Голівуді говорити і фільмові підприємці розважають вже можливости фільми, в якій можна би показати обоє суперників як партнерів. Але це не легко, бо і Ширлей мусіла би мати в ній головну ролю і Клерк.

Коли не розважуть цієї проблеми в короткому часі і будуть надто довго приготовляти цей спільний виступ, то готово трапитися й таке, що у фільмі, яку врешті накрутять, Клерк Гейбл гратиме із Ширлей Темпл може вже ролю її аманта?!

Боротьба за характеризатора.

Мільйони глядачів, які в усіх частинах світа захоплюються фільмами, знають у першу чергу імена фільмових зірок. Вже на дальшому пляні імена режисерів і композиторів — хоча їх роля і праця у фільмі не тільки не менша, але звичайно й більша та важніша, ніж самих артистів. Але тому, що їх на екрані не бачимо, вони все залишаються на другому місці. А вже таки й нічого не знаємо про цілий штаб таких важливих співробітників у фільмі, як ними є сценарист, архітект, фотограф, костюмер і інші. Тепер саме, з нагоди гумористичного бою, до якого дійшло поміж двома відомими голівудськими артистками, стало голосним імя та професія ще одного члена того творчого колективу, який справді відповідає за фільму, а на який складаються названі вже: режисер, композитор, сценарист і ін. Тою незвичайно важливою людиною є характеризатор, від якого таланту і знання залежить вигляд лиця тої чи іншої зірки у фільмі. Вибір роду і красок шмінки та її правильний розподіл, розміщення світла й тіни на лиці — це все речі для фільми і для артиста першорядної ваги. В кожному фільмовому студіо в Голівуді є справжні мистці характеризації і всі без винятку артисти дбають як найбільше про їх приязнь і прихильність.

І от трапилося таке, що чарівна Сімона Сімон і не менш чарівна Аліса Фей, які працювали у ріжних студіо і в ріжних фільмах, мали свої гардероби побіч себе. Сімона Сімон, француженка, в Голівуді від недавна і так трапилось, що обі артистки, хоча й сусідки, не знаєтся особисто. Але це не вадило їм взаємно гарячо себе ненавидіти. А все ізза характеризатора Рея Себастіяна: кожна з зірок хотіла, щоби тільки він, а не другий, її характеризував і то негайно, коли тільки одна чи друга зявилась в ателіє. Себастіян мав доручення характеризувати обі, та про чергу рішав він сам. Отже рішив він характеризувати все в першу чергу цю з двох зірок, яка скоріше прийде до ателіє. Коли про це довідались обі артистки, почали себе взаємно випереджувати. Коли знимки в ателіє були призначені на 9-ту годину, то одна з артисток приходила вже о 7-ій — тимчасом другу, яка прийшла ще раніше, вже характеризував Себастіян. Почалася між обома справжня війна, яка найбільше далась в знаки самому Себастіянові: він просив дирекцію перенести його до іншого ателіє. Щойно тоді Сімона Сімон і Аліса Фей рішили співпрацювати, щоби до цього не допустити і не втратити знаменитого характеризатора. Вони познайомились, незабаром заприязнились і врешті заключили договір: одного дня характеризується першою одна, другого друга.

Нарешті обі артистки можуть як слід виспатися, не побоюючись за чергу у характеризатора!

Фільмова хроніка.

Відомий режисер Олександер Корда накручує колірову фільму з життя гіндусів п. н. „Барабан". головну ролю гратиме малий хлопчик Сабу.

•

В чеських фільмових ателіє накручують фільму, якої дія йде на Підкарпатті. Сценарій написаний за романом Кароля Чапека „Гордубаль".

•

В осінньому сезоні висвітлюватимуть вперше на екранах европейських кін кілька цікавих фільм. Побачимо Грету Ґарбо із Шарльом Боає (який гратиме Наполеона) у фільмі „Марія Валевська", Марлену Дітріх у фільмі Ал. Корди „Лицар без успіху" (з революційного російського життя) та у „Ангелі", режисерії Любіча, Люїзу Райнер і Віліяма Повела в „Царських канделябрах" і дальше Поля Муні в ролі Золі у фільмі „Життя Еміля Золі". Врешті побачимо нову фільму Ширлей Темпль, цим разом із Віктором Мек Леґленом.

•

Фільмові зірки у Голівуді так бояться бандитів і „кіднаперів", що їх береже ціла армія детективів. І так напр. Джанет Мек Дональд бережуть три детективи, Мей Вест двох (з яких один сидить в авті біля шофера, другий біля неї), Ширлей Темпль пильнують постійно чотири детективи, Фреда Бартоломію — шість

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ГОДИНА СПОКУСИ" І „БОКАЧІО".

Дві довгі фільми, з яких кожна з окрема заповнила би нормальну програму. На жаль, обі фільми не дуже цікаві; „Бокачіо" з Вілі Фрічом і кількома гарненькими, зате відповідно неталановитими, молоденькими дебютантками намагається показати „на весело" історію бокачієвих творів. Фільма стилізує, подібно як і колись „Турандот" —також з Фрічом — сердовиччя і актуалізує його в цілому і у подробицях. Задум добрий але переведення — як і в „Турандот" — цілком недатне. Друга фільма теж „огіркова" — як нецікавий сценарій, так і нецікаві артисти — дарма що поміж ними Густав Фреліх — не дають ніяких можливостей, хоч трохи розвіяти літню скуку.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Велитенський плян осушити Середземне Море.

За 250 літ матимемо шосту частину світа.

Здавна вже вчені конопадились над плянами, якби то висушити й замкнути Середземне Море й дати людству нову землю. Усеж пляни були такі фантастичні та, здавалось, неможливі до здійснення, що кожний, навіть найсміливіший, кидав про те думати. Саме недавно німецький інжинір, Герман Зергель, випрацював плян куди ближчий до переведення. Він то поставив тезу створити шосту частину світа, яку й прозвав „Атлянтропою". Можна б це осягнути осушуючи Середземне Море при помочі випарування води. Це море, положене нижче від інших збірників води, з яких вода переливається крізь ґібральтальський пролив у скількости 88.000 м.^{3} на секунду, а з Чорного Моря крізь Босфор приходить вже у скількості 4.200 м.^{3} на секунду. Скорість, з якою вода пливе, обчислюють пять кільометрів на одну секунду.

При теперішньому стані техніки — переконує Герман Зергель — можливе побудувати такі тами на Босфорі й Ґібральтарі, що могли б здержати напір водних мас, та окремими руслами можна б пропускати кораблі з Европи до Індій і навпаки. При зачинених тамах вода почала б скоро парувати, обнижуючись до 200 метрів. Так відводнена земля, засіяна збіжжям принесла б річно кілька міліярдів долярів доходу.

Використати Сагару!

Одначе на Середземному Морі плян інж. Зергля не кінчиться. Своєю творчою думкою сягнув він по Сагару, яка була колись урожайною країною. Німецький учений радить наводнити Сагару, черпаючи воду із озера Чад, положеного в серці Африки та з велитенських рік, що пливуть Бельґійським Конґом. Кожного року вода цих рік виступає з берегів на великому просторі і заливає довколичні терени.

Слід — каже Зерґелів плян, — спрямувати ці води на Сагару. Потрібну до цього силу поставчали б велитенські турбіни, побудовані в Ґібральтарському проливі. Води, які падуть із Атлянтійського Океану до Середземного моря, порушували б великі динамомашини, які з черги витворювали б електричну енерґію. Велика кількість електричного струму урухомила б помпи, що спрямували б води рік Конґо та озера Чад на Сагару. Так отже наводнена Сагара й висушене дно Середземного Моря — повстала б нова частина світа, яку Зерґель називає „Атлянтропою", яка була би така врожайна, що стала б шпихліром для всіх інших частин світа.

Цей велитенський плян випрацював німецький учений до подробиць. Одначе ми мабуть не будемо свідками його реалізації. Коли б так тепер узятися за це діло, нова частина світа була б готова за 250 літ.

Можна надіятися, що подібно як інші несамовиті твори людського ума діждались виконання, так теж і Зерґелів плян колись здійсниться.

Покищо можна собі швендатися кораблем по Середземному Морі, досхочу, а на Сагарі далі будуть гинути каравани зі спраги й виснаження...

Ловці перел.

Коли власнички справжніх перел знали б, як добувається ті перли, то мабуть перестали б їх любити. Доволі познайомитися зі життям ловців перел, щоб просто зненавидіти ці клейноти. Вониж коштують нещасних, сомалійських нурців стільки сліз і труду...

ЗЛИДАРІ.

Відпоручник „Маріян" оповідає про життя цих злидарів, що за марні гроші полюють на перлові мушлі в глибинах моря, де з усіх боків грозить людині небезпека.

Один грецький підприємець возить на своїому пароплаві „Патріс" цілий гурт злиденних сомалійців. Він не покидає їх з тої простої причини, що не так легко наняти нурців, а далі, що треба їх пильнувати, щоб часом котрийсь із них не привласнив собі якоїсь цiннішої перли.

— Каффа, той, що виловив мені найгарнішу перлу, — оповідав цей грек журналістові — довжний мені 300 франків за харчі, що їх я доставив його рідні. Ну й тепер він мусить мені відробити цей довг, тимпаче, що його батько перед смертю позичив у мене 500 франків. Каффа вартий вісімсот франків. Та він уже не встиге повернути мені довгу, бо недовго потягне. Решту довгу відробить його син.

ГЛУХОНІМІ.

Більша частина цих невольників це глухонімі, абож напівпришелепуваті. Багато з них нарошне зіпсули собі слух, пробиваючи гострим ножем „барабанчик" в усі, бо не можуть слухати вічного шуму моря й дудніння в ухах. Трапляються випадки, що нурець з приводу дошкульного гомону в глибині божеволіє, або стає дурнем.

Глухонімі нурці ліпше платні, бо вони можуть довше побувати під водою. Вони працюють невпинно й докладно, наче машини, тимто й заробляють більше від інших. Також сліпих нурців підприємці радо витають

ТОРГУЮТЬ ЛЮДЬМИ.

В Масаві, в Еритреї, один арабський купець веде торгівлю невільниками. На подвірї його дому відбувається справжній торг на нурців. На ціну впливає обставина, як довго нурець зуміє перебувати під водою.

Найвищу ціну добуває нурець, що видержить під водою півтретя мінути. В домі новітнього торговця невільниками сидять на камяних лавах сомалійці, що вже літами ловлять перли. Їхній вигляд — жалюгідний. Дивлячись на них можна догадатися, як довго вони вже працюють. Новики проворні й сильні, „Старі" згорблені, зі запалими грудьми та вистаючими ребрами. Як кажуть, ніякий нурець не може довше працювати як десять літ. Смерть визволяє їх із жахливої неволі ще заки прийде старість.

Мало котрий нурець добуде „гроші".

Один нурець виловив був на власну руку дуже гарну перлу. Коли арабський купець сказав йому, що ця перла варта понад 600 тисяч франків, нещасний нурець на радощах збожеволів і кинув перлу до моря.

ЗЛОЧИНЦІ.

На побережжі Червоного Моря аж кишить від авантуристів та дурисвітів. Торгівці перлами зорганізовані в могутню мафію, що користується чорними невільниками та використовує їх немилосерно. Це жорстокі, безсердечні люди, але й вони наражені на вбивчі атентати міжнародніх злодіїв.

Отже й нурці й торгівці, „рекіни" перлового промислу невпинно заглядають смерті в вічі.

Пристань Багейн, це справжнє пекло. Тільки вранці можна виходити з дому (3—8 год.). Недостача води до пиття наражує мешканців на муки з приводу спраги.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Ковбої вершники дикого заходу.

На велитенських землях Злучених Держав Північної Америки, що лежать на захід від скалистих гір, герцюють свобідні й вільні ковбої, себто люди, що присмирюють диких коней та займаються скотарством. Завданням ковбоя є берегти табуни, поділяти їх на загони, випалювати знаки на шкірі худоби, щоб можна було підчас передачі визнаватися на поодиноких тваринах. Коли продають коней, то гонять тоді табуни до залізничих станцій, іноді віддалених на сотні кільометрів.

КОВБОЙ.

Такий ковбой мусить любити своє звання. Інакше він не міг би відгадувати та відчувати кожної думки, забаганки та хитрощів табуну. Ковбой, його кінь, сідло та ляссо (аркан), це наче одна цілість.

Понад усе любить ковбой свого коня, що його він колись, ще як „дикуна" зловив та обласкавив. Великі табуни коней залишають увесь Божий рік своїй долі. Тільки на весну, коли люта зима винищила слабші тварини, переглядають табун, підраховують його втрати та приріст.

Деяка частина лихих і норовистих мустанґів (диких коней) палає ненавистю до чоловіка. Це т. зв. бронхоси.

БРОНХОСИ, МУСТАНГИ.

Бронхосів зганяють до окремої огорожі й тут їх „привчають" розуму. Згадані огорожі, це широкі майдани окружені двометровими палями. Ковбой входить до тієї огорожі. Він довго приглядається до всього, заки вибере собі коня. Тоді закидає на „вибранця" аркан. Мустанґ шаліє. Він кидається на землю, раз-у-раз перевертається горілиць, копає стрибає, пробує кусати, бороннться на всі лади.

Посередині майдану стоїть паль Ковбой привязує до нього кінець аркана, що ним зловив коня-мустанґа. Тепер він ступнево, поволі, щораз ближче притягає коня до себе. Врешті ковбой може вже його досягнути рукою й бідолашній мустанґ з розпукою чує перший раз дотик людської руки, що гладить його шкіру. Після цього ковбой миттю сідає верхи на мустанґа.

ОСТАННЯ БОРОТЬБА.

Кінь борсається, бє копитами, стає дуба, перевертається на землі, щоб тільки якось скинути зненавиджений тягар із спини.

Одначе ковбой зігнувся в дугу, похилився вперед, раз-у-раз тисне острогами коня й держиться на його спині наче примурований. „Бронхос" пристає й ловить віддих.

У тій хвилині, користаючи з перевтоми коня, ковбой зіскакує з нього.

Перша лекція покінчилася... В чергові дні йде дальша наука. Кінь кидається долів.

Вершник-ковбой миттю привязує його передню ногу до сідла Кінь не може встати. Остак минає пів години. Згодом ковбой клепає коня по шиї і звільнює йому ногу. Опісля скаче на сідло.

ПЕРЕМОГА

Тепер уже кінь воліє носити тягар на спині, замісць лежати на землі, в безвладі, в докучливій поставі.

Врешті після багатьох зусиль кінь признає над собою пана. За кілька днів, той самий кінь стає досмертним, вірним товаришом свого пана.

Сідло ковбоя — дуже дороге й є своєрідним архитвором. Воно зроблене з найбільше тривалих матеріялів. Воно широке й вигідне, наче крісло. Вершник мусить почуватися в ньому свобідно. Він пересувається на ньому, повертається, похилюється, підводиться на стременах, кидає з нього арканом. У вільних хвилинах ковбой спить поклавши голову на опертя, а руки на поруччя сідла, спить, не злізаючи зі свого коня...

ОДЯГ.

Ковбойський аркан-ляссо, 10—15 м. завдовшки, почеплений до сідла, як і інші, потрібні річі. Одяг ковбоя, це шовкова, або флянелева сорочка й тепла непромакальна „вітрівка", що її приняли спортовці на цілому світі. Далі шкіряні довгі штани, фартух на ноги й фільцовий капелюх з широкими берегами.

Ще ніж і револьвер має ковбой все при собі, щоб оборонитись перед хижаками.

—o—

РЕКОРД ПИСАННЯ ЛИСТІВ.

Це здається справді рекорд, який у цій ділянці колинебудь осягнено. Осягнув цей рекорд один мадярський музик, що безнадійно залюбився у славній мадярській артистці Марії Рек. Спершу все було добре, потім Марія трохи охолола, зате музик розгорівся ще більше. Він не міг пережити розлуки з гарною артисткою, не міг забути тих чудових хвилин, які пережив у її товаристві. І коли вона почала врешті його уникати — музик став бомбардувати її листами. Це був правдивий „троммельфаєр". Закоханий музик писав що години лист. Ставав рано і зараз же виливав на папір всю свою нічну тугу. Ледви вислав лист — пригадав собі, якто колись — у щасливих днях їхнього взаїмного кохання — вони снідали разом — і знову брав папір і писав. Писав і писав. Поштар мав завалену торбу його листами. Артистка в перших днях читала його всі листи, потім лише що другий, потім один на день. Врешті їй стало забагато цієї листовної канонади й вона віддала справу судові. По скарги залучила 1700 листів, написаних продовж нецілих 7 місяців.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла“ дальше: Амврозій Лев, Собутка, 5 зол.; Мих. Геник-Березовський, Коломия, 2 зол.; Службовики Т-ва „Дністер“ 11.50 зол., як решту зі зложеної готівки, по закупні квітів на могилу колишньої Товаришки бл. п. Марусі Максимовичівної. — Нині виказуємо зол. 18.50, а разом зложено досі на фонд допомоги української академічній молоді в Адміністрації „Діла“ 962.60 зол.

З польської преси.

Оригінальне становище після атентату на полк. Коца.

РЕД. МАЦКЕВИЧ СУГЕРУЄ ВИКОНАННЯ АТЕНТАТУ УКРАЇНЦЯМ.

Відомий польський публіцист заняв оригінальне становище на сторінках свого органу „Слово“ у справі атентату на полк. А. Коца. На початку своєї статті нарікає на цензуру, що унеможливлює публіцистам освітлити значіння таких політичних фактів, якими є атентати.

„Кожний важний політичний факт, що розворушує і хвилює публічну опінію, значений у нас конфіскатами, неначеби конфіскати могли заспокоїти схвилювання публічної опінії, або причинитися до того, що не будуть повторяти фантастичних поголосок. Саме конфіскати створюють відповідну атмосферу до фантастичних спліток та інсинуацій. Процес Добошинського: низка конфіскат, займається часописи за кілька слів, що їх висказав якийсь свідок, хоч розправа відбувається явно, себто все, що зізнають свідки, є природним матеріялом призначеним до публікації. Опісля вердикт зі звільненням, пишеться про це статтю — не сконфіскована. Вавельський інцидент. Конфіскати і звернені не проти тих, які юдять, але проти тих, які успокоюють. Вкінці напевно будуть конфіскати з приводу атентату на полк. Коца і саме за те, що є обовязком преси, за оголошування інформацій.“

Далі ред. Мацкевич підкреслює, що гинуть праві політики травневого табору.

„Отже вбито Тадея Голувка, який був колись соціялістом, ворогом багатьох тих річей, що їх визнавав Т. Голувко при кінці життя. Він еволюціонував направо дуже далеко, як на це вказує хочби звіт з конституційної наради в полк. Славека. Бронислав Перацький, без сумніву найбільше правий і націоналістичний з групи полковників — убитий. Виконано атентат на полк. Коца, людину без сумніву з правими поглядами у багатьох справах. Дійсно збіг обставин! випадок! Але один з таких випадків, що їх не можна замовчати. З тим більшим зацікавленням — кінчить автор — ждемо на висліди слідства у справі задуманого скритовбивства.“

Ми теж ждемо на швидке оголошення офіційного комунікату, що виявить особу атентатчика і середовища, з якого він походить та розвіє без сумніву ті підозріння, що їх кидає ред. Мацкевич.

Як воно було у Білгороді?

КОМУНІСТИЧНА ПРОВОКАЦІЯ.

Югословянська телеграфічна агенція Авас твердить, що передучорашні заворушення в Білгороді у звязку з конкордатом не мали нічого спільного з православною церквою. Комуністи намагалися вихіснувати до політичних цілей релігійний обхід, тому влада його заборонила. Авас теж заперечує, немов би у заворушеннях ранено багато осіб; епископ Симеон лише легко потурбований (як виходило би з інших джерел — він у небезпечному стані, бо йому пук череп).

ВИДАЛИЛИ ПРЕДСТАВНИКА РАЙТЕРА.

Як подає Стефані, білгородська поліція відмовилася продовжити дозвіл на побут кореспондентові Райтера, якому закидують, що він подавав неправдиві інформації про події в Югославії.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

Ямне над Прутом.

Ямне, ця справжня „яма“ між горами має вже свою славу. Зїздиться до нього кожного літа чимало наших літників, щоб у цьому чарівному місці, над зеленим Прутом провести безтурботно дозвілля та набрати сил до дальшої праці. Через те Ямне ще найбільш українське з усіх літнищевих місцевостей долини Пруту і має марку українського літнищевого центру. Гарно ведені наші пансіони (згадати б хоч би найважніші: „Маковиця“, „Олена“, „Веселка“, „Білий Двірок“ і інші), розкішня гірська природа (комори Довбуша, водопад Пруту, прогульки на Явірник, Маковицю і т. д.), дві прегарні пляжі (т. зв. жидівська і глибока „гуцульська“) усе та манить до себе, а гірське повітря задурманює пахощами смерек і сушеного сіна. Направду Ямне має якийсь дивний чар і хто побув там хоч раз, усе вертається до нього, як не сам, то хоч спогадами.

Має теж Ямне і свої атракції. На початку ц. м. гостив у Ямнім з двома концертами відомий хор Дм. Котка, що гідно репрезентує перед чужинцями нашу співочу культуру. В середу 14. ц. м. відбувся у віллі „Маковиця“ відчит ред. Мих. Островерхи на тему „Фашистівська Італія“.

Читальня Просвіти уладжує щонеділі „гуцульські забави“ і збирає фонди на будову великого читальняного дому. В найближчу неділю відбудеться „гуцульський фестин“.

Ямне не потребує реклями. Хто не вірить, хай приїде — переконається! І. Ч.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

ДЕ ВАЛЕРА БУДЕ ДАЛЬШЕ ІРЛЯНДСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Ірляндський парлямент зібрався вчора перший раз після виборів; він знову вибрав де Валєру предсідником виконавчої ради і премієром Ірляндії 82-ма голосами проти 52-ох. Всіх 14-ох послів партії праці голосувало за де Валєрою.

—о—

АТЕНТАТИ НА КИТАЙСЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ.

ТОКІО, 22. 7. ПАТ. „Асагі Шімбун“ повідомляє з Тієн-Тсін про вбивство китайського ген. Ші-Лію-Сана. Крім того невідомий атентатчик вистрілом з револьверу тяжко зранив директора залізниці Пекін-Шангхай Чен-Шіяо-Шенга.

РОМАН ДУДИК.

У ліси! У гори!

(Враження з вакаційної прогульки).

— Прошу панства, ідемо! Уже восьма — найвищий час! Ходом руш!

Молодий провідник прогульки о. Соневський не ступає сам ні кроком уперед, але й ціле товариство 20-кілька осіб якби надумується чи почати марш.

— Їхав стрілець на війно-о-ньку — заініціював професор Кулик „стара война“ і тоді товариство рушає вперед. Підбігають молодші, гуртуються „співаки“, шукають свої своїх...

— Не хотять мене слухати, — пане директоре, — жалується провідник прогульки.

— Молодняк, отче прелат — реванжується професор Кулик, — рекрути! Ще одна, дві прогульки і все буде в порядку. Навчаться!

Напереді походу двох братів Оликсевичів.

— Гарні хлопці ці Оликсевичі! — думає на голос другий зі „старої войни“ професор Долинко. — Гарно грають, гарно співають, веселі, здорові, молоді. Панночки вже підтупцем забігають дорогу — не дивно — професор і лікар!

Ой, росла та росла трава шовковая — гей!
Аж ся похилила!
Ждала, ждала козака молода дівчина,
Аж ся зажурила-а-а-а!
Ждала, ждала..

— І хто сказав би — кінчить свою думу голосно Долинко. — що ось такі Оликсевичі мають ще чотирьох братів, і дві сестри, а між ними лікарі, священники, професори... Щось мені не подобається цей модерний „Цвайкіндерсістем“...

— Починає фільософувати!

— Це ніяка фільософія, таке діло, а чиста хлопська правда! Чи ви, панове, призадумуєтеся над тою правдою, що „де дочок сім, там доля всім, а де одна, то й долі нема?“ Прошу панів! Виховати стільки дітей, дати кожному таке гарне становище, а все з праці рук — це велика заслуга перед людьми і Богом..

— Отче совітнику, відберіть професорові слово, бо він вам „лізе на хліб“.

— Направду, прошу панів, професор має рацію! Колись перед війною...

— Що ви егомосць „перед війною“ — перебиває професор Кулик. — Я міг би про те щось сказати. Бувало ще в році...

— Біймеся Бога, тільки без історії, без дат...

— Що, не любите історії? Таж без знання історії, — гісторія магістер віте..

— Аво, маєш латину, починайте ще може яке правило руху тіл по рівній, але не похилій...

Крута стежка лісом під гору. Короткі, віддихи, піт зрошує чола, лиця покриває румянець...

— „Гей, хто в лісі — озовися!“ — пробує надармо „ревелерсовим“ тенором о. Соневський.

Відпочинок. Прихапцем сідає кожний ніби де попало, але „до складу“.

— „Переплітаного“ прошу панства, по джентельменськи, не так денебудь — завважує професор Кулик.

— Не кричи так над ухом, ти старий джентельмене — сміється задоволено пані Куликова.

— Дозвольте йому, пані! Хай собі бодай тут крикне! Стільки його.. — просить поважно товариш Долинко.

— Бач, як він то добре знає, — га-га-га! Не даром „стара война“! — га-га-га! Ну, давай, хлопче, готову папіроску, не хочеться крутити!

— Крути, брате, крути доки можеш! Хто нині не крутить? А, он глянь на Валея! Гей, товаришу Валею! Що там чувати коло вас? Панно Нусю, як там поводиться товариш Валей?

Палить спрага. Всі говорять про те, який найкращий напиток у таких випадках. Товариш Долинко стоїть твердо при тому, що пиво видумали люди не тільки на те, щоб його варити, „бавитися з ним“ і зливати в бочку.

— Товариші! Хто має сметану? — зривається нагло професор Кулик, наслідуючи голос Цяпки-Скоропада.

— Рушаємо дальше! — перебиває втрете о. провідник.

Лунає лісом пісня. Десь верхом дерев втікає втома. Немає її в тих, що з нею борються. Аж ось нарешті! „Свята Гора“ — мета сьогоднішньої прогульки. Посеред темного ліса на висті 400 м. у збочі гори маленька печера майстерно виложена камінням. У нутрі печери невеличка статуя Божої Матери. Біля статуї ліхтарик на свічку — порожний. Нагадується Шевченкове „сумують комини без диму“. Колись — оповідають старі люди — явилася на цьому місці Мати Божа бідному пастухові, що заблудив у цьому лісі і показала йому шлях до дому. Кілька кроків нижче печери є криниця покрита дерев'яним дашком, вода з цієї криниці є ліком на ріжні хороби, але для людей, що мають віру в серці...

(Докінчення буде).

Перед сензацййним політичним процесом.

ПОЖЕЖА В ПАРТІЙНІМ СЕКРЕТАРІЯТІ.

Енергійне слідство у справі атентату на полк. А. Коца зібрало велитенський матеріял. Арештованих і свідків переслухують від ранку до пізної ночі. **Арештовані у звязку з атентатом сидять зовсім відокремлені, щоби не могли порозумізатися.** Найважніші зізнання склали свідки, які сусідують з віллею полк. Коца зі Сьвідрів М. **Їх вчора конфронтували. Участь у слідстві бере велика кількість старшин поліції і кількох віцепрокураторів. Частина виїхала літаками на провінцію, щоби там перевести доходження і доповнити докази. Деякі подробиці устійнюють та ідентифікують особи на основі картотек політичної поліції. Влада зібрала конкретні річеві докази, що матимуть велике матеріяльне значіння для справи. Куліси цієї справи сягають дуже глибоко. Наслідком основного слідства середовище, що з нього походить атентатчик затіснюється. Ревізії й арештування та інші подробиці вказують, що атентат підготовляли змовники. Тому то великий політичний процес у справі атентату на полк. Коца принесе дійсно сензаційні ревеляції.**

Невідомо ще дотепер, чи атентатчик мав одну бомбу чи дві. Зате експертиза відломків бомби дає змогу устійнити джерело її походження.

Тіло атентатчика поховано у вівторок в год. 9-ій вечором на цвинтарі в Юзефові, а не у Фалениці, як писала польська преса. Домовину зложили між гробами 6-ох самогубців. На пятьох гробах є таблички з прізвищами самогубців, дві є невідомі, між ними могила атентатчика. До актів цвинтаря не подано прізвища атентатчика. Похорон відбувся на доручення слідчого судді Скужинського. Домовину віднесло на цвинтар 4-х місцевих громадян на доручення солтиса.

Польська преса пише, що в ночі з 20. на 21. ц. м. влада арештувала голову „Стронніцтва Народовего" у Варшаві Станислава Касперліка.

Минулої ночі згорів у Лодзі деревляний будинок, де приміщувався секретаріят ендецької партії „Стронніцтва Народовего".

В Шидловцу пов. Радом невідомі напасники тяжко поранили місцевого діяча ендецької партії Янушевського. Його відвезли до шпиталю, де Янушевський помер підчас операції.

В ночі зі середи на четвер поліція арештувала у Варшаві коло 60 осіб, підозрілих за комунізм

Комунікація на Далекому Сході.

РОЛЯ ЗАЛІЗНИЦІ В ЯПОНСЬКІЙ ЕКСПАНЗІЇ НА АЗІЙСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ.

Залізниці все грали чималу ролю у кольонізації: вони звязують далекі кольоніяльні простори з метрополією та розвивають їхнє господарське життя. Бачимо це на південно-манджурській залізниці, що її експльоатує японська акційна спілка, основана 1907. р. з капіталу 100,000.000 єнів, який до нині побільшився семикратно. Вона має 1·130 км. власних залізниць, а від 1935. р. експльоатує 7.450 км. інших ліній, м. ін. північно-манджурську та корейські.

Товариство південно-манджурських залізниць — на взір анальогічних закордонних великих компаній — не обмежується до самих залізничих транспортів, лише основує та контролює ріжні підприємства у своїй області праці. Зокрема сильно занимається вона кольонізацією, дальше основує досвідчальні стації, яких завданням є піднести рівень рільництва і скотарства серед місцевого населення. Дальше південно-манджурське залізниче товариство заанґажоване своїми капіталами у копальнях, електрівнях, фабриках сталі, цементу та в інших підприємствах.

Його буджет зростає з року на рік; 15 проц. доходу приносить особовий рух, 85 проц. товаровий; залізниця вивозить головно сою, риж, бавовну, вугілля, привозить: машини, будівельні матеріяли, нафту. Товариство має одинокий в Азії аеродинамічний поїзд, що перевозить пасажирів з Харбіну до пристані Дайрену за 13 і пів години, їдучи зі скорістю 110 км. на годину.

Товариство південно-манджурської залізниці, одна з найбільших залізничих компаній світу, грає що раз то більшу культурну ролю на жовтому континенті.

НОВИНКИ.

— **Осторога.** Пересторігається Сокільські Гнізда перед **Рачкевичем** Володимиром, який виказуючись фальшивою повновластю „СоколаБатька", нібито люструє Гнізда, неправно домагаючись заплати. — Старшина „Сокола-Батька".

— **Українськи переклад церковних книг.** Комісія Перекладу Святого Письма і богослужбових книг при Українському Науковому Інституті під головуванням митрополита Дениса, 5. липня 1937. року ухвалила признати за згідні з грецьким оригіналом та (коли були місцеві особливості) з уживаним Православною Церквою в Польщі церковно-словянським перекладом — такі переклади на українську мову: 1) Малого Октоїху; 2) чину Загального Молебня. 3) молитов перед Св. Причастям, 4) Великодного Канону. 5) чину Похорону Мирян, 6) чину Похорону Дітей, 7) чину Похорону на Світлому Тижні. 8) чину Молебня в державні свята, 9) чину Молебня перед початком науки, 10) чину сповіді. 11) чину сповіді й Св. Причастя хворого та 12) акафисту Пресвятій Богородиці. Перші три переклади виконав проф. Михайло Кобрин, великодний канон переклали проф. Михайло Кобрин та Віктор Якубовський, решту перекладів зпроєктувала Луцька Підкомісія під головуванням луцького єпископа Полікарпа. Усі переклади були остаточно зредаговані Українським Науковим Інститутом.

— **Хто виграв на льотерії?** В середу 21. ц. м. впали такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 51880. 5.000 зол. на ч. 44914 57262. 2.000 зол. на ч. 59392. 1.000 на ч. 102059 130706 148938. 500 зол. на ч. 34032 43103 68449 94363 135330 163391. 400 зол. на ч. 108237 116359 182613. 250 зол. на ч. 5531 8380 12370 26618 51202 61593 86221 100238 103286 112530 119382. 20.000 зол. на ч. 143499. 5.000 зол. на ч. 102202 162532. 2.000 зол. на ч. 42469 61751. 1.000 зол. на ч. 84255 114989 171380 193516. — В четвер 22. ц. м. впали такі більші виграні: 75.000 зол. на ч. 5329. 30.000 зол. на ч. 11800. 5.000 зол. на ч. 23380. 2.000 зол. на ч. 133611. 1.000 зол. на ч. 167227 189208. 500 зол. на ч. 25187 55580 72974 793669 93747 107198 114964 154173 154862. 400 зол. на ч. 2009 12102 41832 45796 130023 140312 187060. 250 зол. на ч.: 39951 48850 74407 128206 130354 134831 151324 194696.

— **Обмеження для адвокатських аплікантів.** Міністерство справедливости дістало відповіди на анкету від адвокатських палат у справі устійнення контингенту для нових адвокатів у звязку з проєктованою новелею до закону про устрій адвокатів. Адвокатська рада у Варшаві заявилася за устійненням контингенту 40—50 аплікантів річно. Число аплікантів на провінції між іншим у краківській і львівській палаті зменшилось би на 30 до 40 відсотків. Слід згадати, що на терені варшавської палати істнує тепер 815 адвокатських аплікантів, а в найближчому десятиліттю передбачений доступ для 150-ох аплікантів річно. Молоді адвокати мусіли б осідати в тих місцевостях, де число адвокатських канцелярій дуже мале.

— **Нема обмежень туристичного руху.** Розпорядок станиславівського воєводи з 22. червня ц. р. оголошений у воєвідському деннику ч. 16 з 1. липня ц. р. у справі охорони прикордонної смуги та дозволів перебувати в цій смузі виключно за перепусками, виданими староствами, входить в життя щойно від 15-го серпня ц. р. Отже до цього часу туристичний рух у Східних Карпатах необмежений.

— **Літники не потребують окремих дозволів у прикордонних повітах.** Закон про охорону кордонів стає важний аж 15. серпня, а до того дня літники і туристи можуть перебувати в прикордонних місцях Карпат без спеціяльного дозволу старости.

— **Селянин-винахідник.** В селі Підбірці біля Дубна селянин І. Фесько винайшов нову скалю до створення радієвих апаратів після свого власного, дуже оригінального помислу.

— **Скажені пси і коти у Львові.** Ветеринарійний відділ магістрату ствердив скаженину у 18-х псів, одного кота і коня, що їх власників знає. Не вдалося ствердити, до кого належить один скажений пес. Ці скажені пси і коти покусали 29 осіб, які беруть щіплення. Крім того пси і коти покусали 253 особи, але обсервація виявила, що їх покусали здорові пси.

— **Львівська хроніка.** В ночі зі середи на четвер поліційні аґенти запримітили при вул. Склепінського на Замарстинові двох підозрілих мужчин, які почали втікати на вид поліції. Поліційні аґенти віддали за ними кілька стрілів і одного з них ранили. Виявилося, що раненим є 17-літній Ромуальд Шубровський. Його спільник утік. — При вул. Янівській упав у середу вечором до розкопаного каналу 73-літній Маєр Штерн і тяжко потовкся. Його відвезли до шпиталю. — На Знесінню при вул. Якуба ч. 25 тяжко попарився від вибуху спірту Я. Немцинович, якого відвезли до шпиталю. — Еті Кавфова, власничка крамниці при вул. Фридрихів ч. 9 купила на вул. Байцера шнур перел за 1.200 зол. Виявилося, що обманці добре натягнули Е. Кавфову, бо перли не мають тієї вартости.

— **Краєва хроніка.** — В Коропці утонув підчас купелі в Дністрі 13-літній Остап Чемний. Його тіла не виловили. — В Порховій знайшли тіло 20-літнього Ст. Цвика, біля нього врізаний кріс. Здогадуються, що він скінчив самогубством. — У Чехові коло Монастириськ малі хлопці бавилися на церковнім подвірю найденою гранатою з часів світової війни. Нагло граната вибухла і розірвала 8-літнього Ярослава Сенцишина, 10-літнього Головачука і 8-літнього Бойка. Один хлопець важко ранений. —

— **Два місяці арешту** дістав редактор „Слова" Цат-Мацкевич з Вильна за образливий репортаж про православного єпископа Антонія.

— **Винагорода лікарів у старовині.** За часів вавилонського короля Гамурабія (2250 років перед Христом) лікар діставав за вилікування недужого 10 штук срібла, зате за невдатну операцію, що спричинювала смерть недужого, відтинали лікареві обі руки. У старовинній Персії платили лікарям ослами. Кількість ослів залежала від становища недужого в державі. В Китаю кожна багатша родина мала свого лікаря і платила йому постійно платню так довго, доки всі були здорові. Коли хтось занедужав лікареві відтягали частину платні; на випадок смерти можна було не заплатити цілорічної платні. Тому то лікарі намагалися з усіх сил не допустити до поширення пошестей.

— **Титул доктора суспільних наук** осягнула донька б. австрійського цісаря Карла архикняжна Аделяйда Габсбурська у брюссельському університеті. Промоція відбулася у присутности її брата, архикнязя Оттона, б. цісаревої Зити і професорів університету.

— **Адвокат викликав прокуратора на двобій.** Адвокатська палата в Парижі припинила на один рік канцелярію відомого паризького адв. Лєбрана за те, що він перед кількома тижнями визвав на двобій прокуратора Верна, сина відомого автора фантастичних повістей за гостру перепалку на розправі. Міністр справедливости заборонив прокураторові брати участь у поєдинкові і він не прийшов. Адвокатська палата притягнула адв. Лєбрана до відповідальности за надмірну рекляму.

— **Хто заложив Ню-Йорк?** Американський історик Джон Юлі виголосив у Ню-Йорку цікавий реферат про заснування того найбільшого міста в світі. Цей історик доказує новими науковими фактами, що Ню-Йорк заложили в 1524. р. французькі моряки. Ці моряки, доплививши до заливу ріки Гудсон, виплили на беріг спочивати. Тут вони розложили намети з галуззя та дощок. Прийшли великі дощі і намети не хоронили моряків від зливи. Треба було будувати деревляні хатки. Тоді на поміч французам приплили голяндські рибалки і вони на спілку побудували серед пралісів пять деревляних хаток, щоби було де виспатись і зварити рибу. Потім у тих хатах завели крамниці риб. Так почалась будова найбільшого міста Ню-Йорку, яке тепер має 8 міліонів населення.

— **Бурі і повінь в Югославії.** Бурі получені зі зливами і холодом накоїли багато шкоди у Середущій Сербії та Боснії. Град знищив усі жнива в окрузі Мітровича. На дорозі з Валєва до Лосниці розбурхані води понесли бетоновий міст.

— **Згоріло 4 міліони папіросок.** У Горенс в Данії згоріла цього тижня фабрика тютюневих виробів. З димом пішло 4 міліони папіросок і цигар та тютюневого сирівцю. Загальна шкода сягає 6 міліонів зол. 450 робітників залишилося без праці. Причина пожежі невідома.

— **Масове затроєння.** Між фільмовими зірками повстав переполох з приводу масового затроєння між ними. Державний уряд здоровля розглянув цю справу і ствердив, що фільмові зірки затроїлися яринами, що їх продавали деякі торговці. Вони розпилювали хемікалії, щоб ярина була свіжа. Торговців арештували.

— **Довжники до вязниці.** Грецький уряд задумує карати вязницею всіх несовісних довжників. Новий закон знає два роди арешту: тяжкий за неплачення податкових довгів і за неплачення довгу та відсотків. Лекшу кару дістануть ті довжники, які відтягаються зі сплатою капіталу. Покищо уряд підготовляє 200 келій для несовісних довжників. Купці здогадуються, що тепер піднесеться моральність платників у Греції.

— **Смерть від ліків знахора.** В Чернівцях померла жінка відомого проф. Купаренку, яку лікував „чарівник“ Ґольдей. Жінка професора недужала від довшого часу на параліж суглобів. За порадою рідні покликали до неї фельчера Ґольдея, який приладив ліки з ріжних зел і перевів кілька масажів. По однім такім масажі прийшла смерть. Ґольдея арештували і посадили до вязниці. Всеж таки Ґольдей не дає за програну і покликав на свою оборону між іншим доньку судового урядовця, яку вилікував своєю методою масажів з подібної недуги.

— **55 пачкарів діямантів.** Від 7-ох років вела свою акцію в Льондоні ватага пачкарів діямантів, що перепачкувала за той час до Европи і до Злучених Держав діямантів на 70 міліонів зол. Пересилання діямантів до Америки було так добре зорганізоване, що поліція ніяк не могла попасти на їх слід. Шойно тепер поліція арештувала в Ню Йорку 55 осіб під замітом пачкарства.

— **Ріжні вісти.** Швайцарія перевела реорганізацію своєї армії, яка матиме тепер 9 дивізій, замісць давніх 6. — Англійський король Юрій VI. відвідає цього року Францію і буде присутній підчас відкриття памятника австралійців, що згинули на фронті. — У Парижі відкрили другий міжнародній конгрес психічної гигієни. Конгрес відбувається під патронатом президента держави і під проводом міністра здоровля. — У Брюселі відбулася врочиста промоція на доктора суспільних наук архикняжни Аделяйди Габсбурської на тамошньому університеті. Підчас тієї промоції була присутня б. цісарева Зита, брат Аделяйди архикнязь Отто і цілий професорський корпус.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа“, що має за собою 55 літ істнування.

Зі судової салі.

СПРАВА ГРИЦЕВОЛЯН НА ВОКАНДІ ЗОЛОЧІВСЬКОГО СУДУ.

З початком липня ц. р. відбулася карна розправа в окружнім суді в Золочеві. На лаві обвинувачених засіло 25 селян з Грицеволі, брідського повіту, та лікар д-р Жуковський із Щурович. 9 обвинувачених враз з лікарем д-ром Жуковським перебували 3 місяці в суд. арештах в Лопатині й у вязниці в Золочеві, інші відповідали з вільної стопи. Прокураторо обвинувачував селян за викликання збіговища, яке будьто агресивно поставилося до урядових чинників підчас ексмісії української кооперативи і читальні „Просвіта“ в Грицеволі з домівки „читальні ім. Качковського“. До того мав намовити селян, як звучить акт обвинувачення, лікар Жуковський. Розправа виказала, що підчас ексмісії української читальні й кооперативи зійшлося справді більше жінок і мужчин, які спокійно приглядалися ексмісії, тим більше, що товар та домівка, з якої усували Грицеволян — це їх спільне добро, їх труд, їх праця. Колись село москвофільське, вибудувало читальняну домівку (ім. Качковського), нині всі свідомі українці. Лише 2—3 родині остались ще кацапами і ті спричинили давніше скаргу, щоби закріпити за собою читальняну домівку. Хоч процес виграли, рішили погодитися з українцями і не усували української установи. На розправі виявилося, що тепер трапився якийсь анонімний добродій, який без відома виділу читальні ім. Качковського зложив 50 зол. в адвоката (жида) в Лопатині, щоби той спричинив усунення українських організацій з дому читальні ім. Качковського. Приїзд коморника викликав оправдане здивування й зацікавлення справою не лише свідомих селян-українців, але й москвофілів, правних посідачів домівки. По відїзді коморника, за згодою солтиса, внесли люди товар кооперативи назад до незамкненої домівки читальні ім. Качковського. На шо вістку зїхало більше число умундурованої поліції, яка перевела ревізію, м. ін. найшла в стодолі одного з селян гранату з часів війни та арештувала 8-ох людей, крім них ще д-ра Жуковського зі Щурович, віддалених яких 8 км. від Грицеволі під замітом, що був „духовим інспіратором“ збіговища й захоплення домівки ім. Качковського. Суд, не зважаючи на обтяжуючі зізнання поліційних свідків, після переслухання солтиса, коморника та односельчан обвинувачених, станув на становищі, що населення поводилося тактовно та спокійно, внесло ексмітований товар за згодою москвофілів до їх домівки, відкинув знамена збіговища з агресивними намірами. Суд ствердив, що все те зробили без посторонньої намови, бо в д-ра Жуковського бувала лише одна жінка з Грицеволі в характері пацієнтки. В додатку суд ствердив, що домівку читальні ім. Качковського, займають тепер... польські стшельци. За винятком 6 міс. вязниці за переховання вибухового матеріялу (обв. Дубенський) і легких присудів за формальні провини з зачисленням слідчої вязниці і грошевих кар, увільнено інших, в тім д-ра Жуковського від вини й кари. Боронили адвокати: д-р Безпалько, д-р Струсевич і д-р Мушинський. **сб.**

✝ Посмертні згадки.

МАРІЯ РУБЧАК,

емер. управителька школи в Томашівцях-Каміннім, калуського повіту, померла в дні 17. 7. 1937 р. в Калуші в 56. році життя.

Покійна, людина голубиного серця, при тому щира патріотка-українка, була відома зі щедрої жертволюбивости на всякі народні потреби. На кожний поклик спішила зі своєю пожертвою, чи то в Калуші чи на загальні краєві цілі. Була членом усіх українських культурно-освітніх установ в Калуші та довголітньою передплатницею „Діла“. Походила з відомої родини Рубчаків, що видала неодного, щирого народнього робітника.

Доказом любови, якою загально користувалася, були численні похорони, що відбулися в дні 19. 7. ц. р. в Калуші.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Двотижневий курс для провідниць дитячих садків. Повітовий кружок „Р. Ш.“ бажаючи піднести на відповідний рівень дитячі садки, поглибити знання провідниць та запізнати їх зі системою праці й устійнити її плян, зорганізував, в порозумінні з виділами філії „С. У.“, „Просвіти“, „С. Г.“, Лікарського Т-ва та Охорони Дітей і Опіки над Молоддю двотижневий курс для провідниць садків, який відбувся у днях від 24. V. до 7. VI. п. р. На курс зголосилося 54 кандидатки, закінчило його 37. Курс складався з двох частин: практичної і теоретичної. Практичне знання курсантки придбали у двох місцевих захоронках передполуднем, теоретичне — пополудні в салі краєвецької школи „С. У.“. Програма курсу була дуже обширна і складалась з 12-х предметів, як: релігія, література для дітей дошкільного віку, психольоґія дитини дошкільного віку, педагогіка дитини, методика виховання в дошкільних установах, фізичний розвиток дитини (фізична і ритмічна руханка), спів, психольоґія рисунку дитини та його еволюція, ручні роботи, гігієна, економія, законні основи організації. На курсі викладали: о. крил. Гриник В., д-р М. Рибак, Ст. Кунцкова, С. Чехович, О. Секела, Л. Бачинський, д-р Н. Гащукова, Япішин і Д. Пеленський. Програма курсу і референти вказують, що курс був поставлений на дуже високому рівні та дають запоруку, що кандидатки на провідниць садків дістали всесторонне знання у веденні дитячих садків. Слід підкреслити, що прелеґенти і курсантки ставились до справи дуже серіозно і з повним розумінням ваги дитячих садків. Слід признати заслуги і організаторам цього курсу — голові П. Кр. Р. Ш. д-рові Рибакові, управ. курсу дир. Михаловському і урядовцеві Р. Ш. д-рові Козакові. Майже одночасно з закінченням курсу Старшина Пов. Кр. „Р. Ш.“ приступила за посередництвом своєї канцелярії до організації дитячих садків у повіті. Коли перед кількома роками приступлено вперше до організації дитячих садків по селах Перемищини — то організатори стрінулись з недовірям та байдужністю селян, мовляв, це добре для панів в місті. Зчасом селяни почали змінювати свій погляд на доцільність садків, побачивши вигоду і користь, що їх дають садки батькам у часах найгорячіших полевих робіт. З року на рік зростало зрозуміння істнування садків. Колись урядовець Р. Ш. д-р Козак намовляв і просив селян закладати садки. Нині ті самі селяни просять його, щоб зорганізував садок. Найкращим доказом зрозуміння — це те, що з року на рік зростає число дитячих садків. Вкінці слід підкреслити, що є села, в яких і сусіди організують свої „пудкольоні“ до яких ріжними цукорками та фартушками заохочують наших найменших до себе. Одначе наші наймениші самі знають, хто для них рідний і не хочуть ні цукорків, ні фартушків, ні ніяких інших цяцьок. В цьому році зорганізовано в повіті 49 садків. Зорганізовані теж санітарна і педагогічна комісія.

Велика Місія. Заходом оо. Василіян на Засяню відбулась в днях від 4.—12. ц. м. велика місія — для зміцнення душ у теперішніх тяжких часах і вблагання у Всевишнього Бога кращої долі для українського народу. Місійні науки давали два рази денно оо. місіонарі ЧСВВ Крищицький і Сеньківський. В науках брали участь маси українського громадянства Перемишля і не зважаючи на гарячі полеві роботи також і селяни з поблизьких сіл. Засянська церква все була вщерть виповнена вірними. В часі місії висповідалось і запричащалося кілька тисяч осіб. В понеділок 12. п. м. в полудне відбулося величаве закінчення місії. По торжественій Службі Божій вирушила з церкви процесія з місійним хрестом під проводом о. ігум. Маркевича і черців, яка перейшла вулицями біля церкви. Незабутна картина. Прикро лише вражала відсутність процесії та духовенства з катедрального храму, які чомусь не прибули звеличати своєю участю першу по кількох столітях Св. Місію на Засяню. **Н-к.**

✝

о. Іван Колянківський

парох Білої

упокоївся 29. червня 1937. р. в Білій

В. Й. П.

Спорт.

БУЙ-ТУР — СІЧ (ДОБРЯНИ).

У доповненні вчорашньої новинки про метч Буй-Тур — Січ (Доряни) подаємо, що відбудеться він у год. 5-ій попол. на грищі Сокола-Батька. Помилково вчора подали ми, що зі Січею грає Буревій, замісць Буй-Тур. У год. 3. попол. відбудеться неменше цікавий метч

Юнак (Ременів) — Чорноморці,

в якому змірять свої сили колись дуже добра львівська дружина а підльвівською. Один і другий метч відбудеться без огляду на погоду.

УКРАЇНА ГРАТИМЕ З БОЧКАЄМ.

Довідуємося, що Україна законтрактувала на 15. серпня п. р. товариський метч із відомою мадярською ліговою дружиною Бочкай. Бочкай гратиме у Львові двічі: одного дня з Гасмонеєю, другого з Україною.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Микола Погідний: ГЕТЬМАНСЬКА БУЛАВА, казка. Ілюстрації Віктора Цимбала. Накладом В-ва „Світ Дитини“, Львів 1937. Стор. 36, ф. 16°.

Андрій Мирославич: МОЛОДІ ЛЮДИ, драма в 5-х діях з життя молоді радянського приЗбручанського села. Накладом автора. Тернопіль 1937. Стор. 32, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник, журнал УФОТО. — Львів, 1937. Р. V. Ч. 6. Зміст: О. Кей: Мякорисуючі обєктиви. — Я. М. Береза: З наших завдань. — Василь Пронь: Протисоняшна прислона обєктиву. — Роман Мирович: Дещо про жанр. — С. Кравців: Спеціяльні виявники для дрібного зерна. — В. Пронь: Прислона матівки з сочкою. — З нашого досвіду. — З життя УФОТО.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, Львів, 1. червня 1937. Р. XV. Ч. 3. Зміст: Н. Лукіянович: Перегляд матеріялу амбуляторії для нервових і психічних хоріб „Народньої Лічниці“ за 1936 р. — Д. Ставок: Лікарська опіка на українськім селі. — М. Попович: Санітарний стан і здоровля Бойківщини. — Конференція в справі лікарської опіки на селі у Варшаві. — VI. Зїзд українських Природників і Лікарів. — Р. Могильницький: Пронтозіль при лікуванні запальних змін сечових доріг. — Хроніка сходин У. Л. Т. — Посмертні згадки. — З медичної преси. — Новинки.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найлїпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 30 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галлянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Салямандра". 519 24-?

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під куратeлею.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

Великий Театр:

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости".

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости".

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський тільки у Б. ГРІНБЕРГА, Сикстуська 4

Кіно.

АПОЛЬО: „Боккачіо", „Година спокуси".

АТЛЯНТІК: „Справа Аштон" („Забуті обличчя").

ВАНДА: „Не відходи від мене", „Виправа на Монго".

ҐРАЖИНА: „Кімната ч. 309". „Шрвали мапку".

ЕВРОПА: „Побідили жінки".

КАСІНО: „Ніч в опері". „Руки заввели".

КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Дай мені твоє серце", „Чоловік, що розбив банк у Монте Карльо".

МІРАЖ: „Армія Еви".

МУЗА: „Детектив Олена Гарпельд". „Королівство за поцілуй".

ПАЛЯС: „Малий чародій".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Болек і Льолек" з Димшою.

СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вожд червоношкірих".

УТІХА: „Бавиті" і ревія.

ХИМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 23. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Форт. речіт., 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Розр. і танк. муз.; БІЛҐОРОД 18.00 Орх., 18.40 Нар. пісні, 22.20 Розр. муз. БУДАПЕШТ 17.30 Танк. муз., 21.10 Циган. муз., 22.15 Сальон. муз., 23.30 Танк. муз. з пл.; ВІДЕНЬ 17.30 Конц. соліст., 19.25 Австр. мельод. і пісні, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. муз., 18.00 Соната, 18.15 Колискові пісні з цілого світа, 19.00 Лір. муз. вадиш., 22.30, 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Скрипк. речіт., 19.00, 20.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Муз. комед. Ґонтілія, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.16 Форт. твори і пісні, 17.15, 18.00, Розр. муз., 19.00, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., ПРАГА 20.00 Словацькі нар. пісні, 20.55, 21.00 Фільгарм. орх., РАДІО ПАРІ 16.00 Камер. музика, 17.00, 18.00 Америк. консерват., 19.00, 19.30, 19.45 Спів і форт. речіт., 19.15 Вокаль. конц., 20.30 Солісти, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15, 19.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Конц. ком. муз., 22.30, 23.30 Танкова музика.

Субота, 24. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. музика; БІЛҐОРОД 18.00 Орх., 19.50, 20.00 Опереткові арії; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 22.04 Джез. музика, 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 13.10 Симфон. музика, 15.15 Форт. квартет Бетовена, 18.00 Концерт орх., 20.30, 21.00 Симф. концерт, 22.40 Симфонія Малєра; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір муз. казок, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 14.20 Розр. музика, 15.20 Пісні, 16.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, 22.20, 23.00 Танк. музика; ПРАГА 19.15 Вес. пісоньки, 19.35, 20.00 „Словацька княжна" оп. Пскачка, 21.25 Муз. розр. програма; РАДІО ПАРІ 17.00 Скрип. речітал, 23.00 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 21.00 „Ільмаріто скапольо" — муз. ком. Сіорація, 21.40, 22.45, 23.30, 24.00 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 23. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. ден., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.20 Комун. львів. хлібороб. палати, 12.25 Орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слів, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити з опер, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Форт. речіт., 16.45 „З паризької вистави" — репортаж, 17.00 Орх., 17.50 „Ловець" — гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Поль. нар. муз. з пл., **18.30 „Укр. нар. ворожбитство" — гутірка, виг. м-р Семчишин**, 18.40 Завтріш. прогр., 18.45 Льв. спорт. віст., 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Симф. Бетовена — плити, 19.35 Пісні з форт., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. і хор і солісти з Познаня, в перерві 20.45 Вечірн. ден. і актуаль. гут-р., 21.45 Поетична авдиція „Поетка сільських верхів", 22.00 Камер. концерт, 22.50 Остан. вістки вечір ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 „Бо вас убє" — гумореска, 23.15 Танкова музика з дансінгу, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Субота, 24. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. ден., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Господ. гутір., 12.25 Орх. з Вильна, 14.00 Конц. бажань, 14.53 Наша прогр., 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уяви: „Королевич і прошак", 16.30 Поль. нар. капеля з Наленчова, 17.50 „Тайни озер" — гутірка, 18.00 Суспіль. гут-р., 1.05 Берл. опер. орх. з пл., 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льв. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір. 19.00 Орх., 19.40 Актуаль. гутір., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закордонників, 20.45 Вечірн. ден., 20.55 Огляд хлібор. преси, 21.05 Лег. і танк. музика, в перерві 21.45 Огляд видань, 22.50 Ост. віст. вечір. ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 „Ворожби й винаходи, 24.00 Орх. Серединського.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 23. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95. Доляри американські 5.29·00, 5.27·75, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·72—291·00, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·75—120·85, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·83—131·85, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш 31·00, Ліпьпоп 47·25, Стараховиці 30·50 Островець 26·25, Габербуш 37·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 54·75. 55·00, 3 прц інвест. 1 ем. 66·25, серія невотована 2 ем. 64·85, серія 81·50, 5 прц. конв. 59·50 4 проц. поз. зел. 58·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол. 55·75, 56·00, 55·25. 54·00, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·20—3·30 зол.

Тенденція сильна на всі артикули.

Подяка.

Всім оо. кондеканальним, що взяли участь в сумних похоронах і відпровадили на місце вічного спочинку бл. п. о. ІВАНА КОЛЯНКІВСЬКОГО, пароха Білої, зокрема Впр. оо. деканам: о. кан. Володимирові Громницькому та о. Йосифові Грицаєві за провід, оо. Кордубі, Сембаєві та Пасіці за прощальні слова, о. Пасіці за слова розради в часі недуги, сповідь та маслосвяття, Вп-ному П-ві Петрові Вільнерові, дідичові Білої, за безкорисну, щиру поміч в часі недуги та похоронів, Вп-ним лікарям — дир. шпит. д-рові Гершерові, д-рові Мисюкові, д-рові Котлярові — за лікарську поміч, церковним брацтвам, хорові, культ.-освітним товариствам Білої, Чистилова, Плотичі та всім громадянам за останню прислугу Покійному — щиру подяку складають

Дружина, діти, внуки та правнук.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПИСАРСЬКА праця від 1. серпня ц. р. Треба писати на „Адлері" без похибки. Польський диктат. Не підхожим не відповісться. Нотар, Немирів. 1325

ДО ЛУЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ потрібний учитель **німецької** мови. Бажана особа з повними квальфікаціями. Адреса Ґімназії: Луцьк, вул. Плоцька 20. — **Дирекція.** 1324 1—3

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ дво- і однокімнатні з кухнею і повним комфортом від серпня при вул. Обертинській 36 до винайму. Відомість також або телефон 250-23 год. 4—7. 1—3

Проміння соняшне розсіває в цілім окруженню головка плекана HEZABLONDOM По кількаразовім вжитті волося золото бльонд. Легкий в ужитті — нешкідливий!

HENRYK ŻAK · POZNAŃ
FABRYKA PERFUM, KOSMETYKÓW i MYDEŁ.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА ПО СВЯЩЕННИКУ займеться домашньою господаркою у священника. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Солідна". 1316 2—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Бувший асистент очної клініки львівського університету
Окуліст
Д-р Юлій Драк
вернувся
і ординує від 11—13 і 14—17.30
Львів, вул. Сикстуська ч. 56. Тел. 227-65

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найлїпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7, Філія КОПЕРНИКА 15а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ҐАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior"
Подешевіли і всюди можна купити по 3·50.
Одна свічка вистарчить на 30 мтр³ Головний склад
Е. ФЕДЕРБУШ,
склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.**
Тел. 244-28. 2—5

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.